

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego

Raport z badania ilościowego

Opinie i wnioski na temat praktyk pedagogicznych realizowanych w placówkach wychowania przedszkolnego

Projekt i wykonanie

BIOSTAT

www.biostat.com.pl

LIPIEC 2012

POZnan*

*Miasto know-how

Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa

Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa
ul. gen. Tadeusza Kutrzeby 10, 61-719 Poznań
tel. 061 85 84 332, fax 061 85 84 362
www.wsnhid.pl

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela
wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Wstęp	3
Charakterystyka respondentów	5
Aktualnie realizowane modele i programy praktyk	12
Opinie na temat systemu praktyk pedagogicznych	30
Zakres zmian w programach i sposobach realizacji praktyk pedagogicznych	36
Podsumowanie.....	39
Spis rysunków	41
Spis tabel	43
Aneks.....	44
Kwestionariusz ankiety dla nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego	44
Kwestionariusz ankiety dla studentów specjalności nauczycielskich	51

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wstęp

Niniejszy raport przedstawia zebrane wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w okresie od czerwca do lipca 2012r. z nauczycielami wychowania przedszkolnego oraz studentami specjalności nauczycielskich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, którzy

w roku akademickim 2011/2012 odbywają praktyki pedagogiczne w placówkach wychowania przedszkolnego. Raport jest częścią projektu *Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego*, realizowanego przez Wyższą Szkołę Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu. Badanie zrealizowane zostało w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 3.3.2. Efektywny system kształcenia i doskonalenia nauczycieli. Stanowi ono potwierdzenie głównych kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej rządu oraz umożliwia wykorzystanie środków EFS w Polsce w latach 2007-2013.

Głównym celem projektu jest poprawa jakości realizacji praktyk pedagogicznych przez studentów Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa ze specjalizacji Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna poprzez wypracowanie i wdrożenie dwóch nowych modeli praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego. Celem badania ilościowego było:

- pozyskanie informacji o aktualnie realizowanych modelach i programach praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego,
- pozyskanie opinii nauczycieli i studentów na temat systemu praktyk pedagogicznych realizowanych w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2009-2012,
- określenie zakresu zmian w programach i sposobach realizacji praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego.

Badanie objęło nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego, posiadających co najmniej 3-letnie doświadczenie sprawowania opieki nad praktykami pedagogicznymi studentów specjalności nauczycielskich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego oraz studentów studiów licencjackich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej

---

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela
wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

i przedszkolnej, którzy w roku akademickim 2011/2012 odbywają praktyki pedagogiczne
w placówkach wychowania przedszkolnego.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

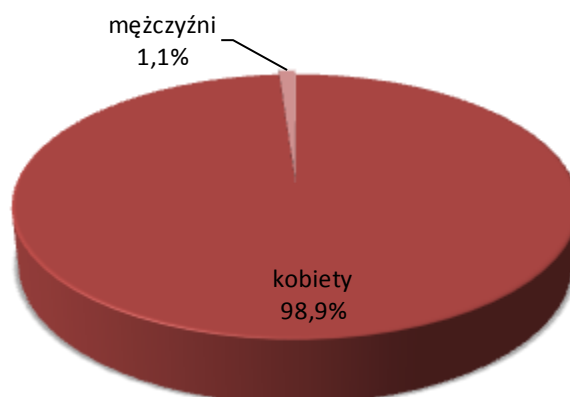
Charakterystyka respondentów

Charakterystyka nauczycieli biorących udział w badaniu

Swoje opinie na temat praktyk pedagogicznych odbywających się w przedszkolach wyraziło 700 nauczycieli pracujących w przedszkolu, posiadających co najmniej 3-letnie doświadczenie w sprawowaniu opieki nad praktykami.

Większość badanych nauczycieli stanowiły kobiety, których odsetek wniósł 98,9%. Mężczyźni stanowili 1,1% ogółu badanych pedagogów. Dane ilustruje rysunek nr 1.

Rysunek 1. Płeć nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

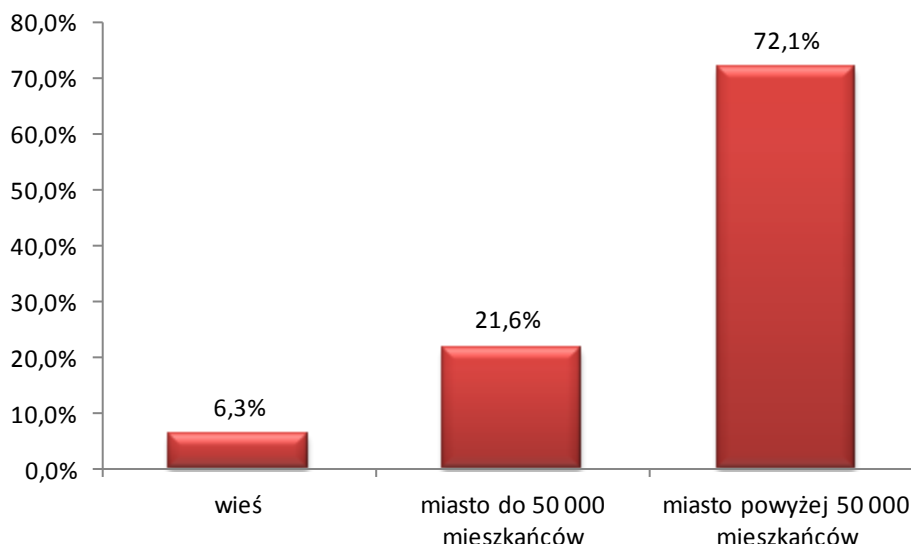

72,1% nauczycieli sprawowało nadzór nad praktykami pedagogicznymi w dużych miastach, liczących powyżej 50 000 mieszkańców. 21,6% nauczycieli pracuje w miastach do 50 000 mieszkańców. Najmniej osób nadzoruje praktyki na wsi (6,3% badanych nauczycieli). Dane ilustruje rysunek nr 2.

Rysunek 2. Wielkość miejscowości w której nauczyciele biorący udział w badaniu nadzorują praktyki pedagogiczne.
N = 700

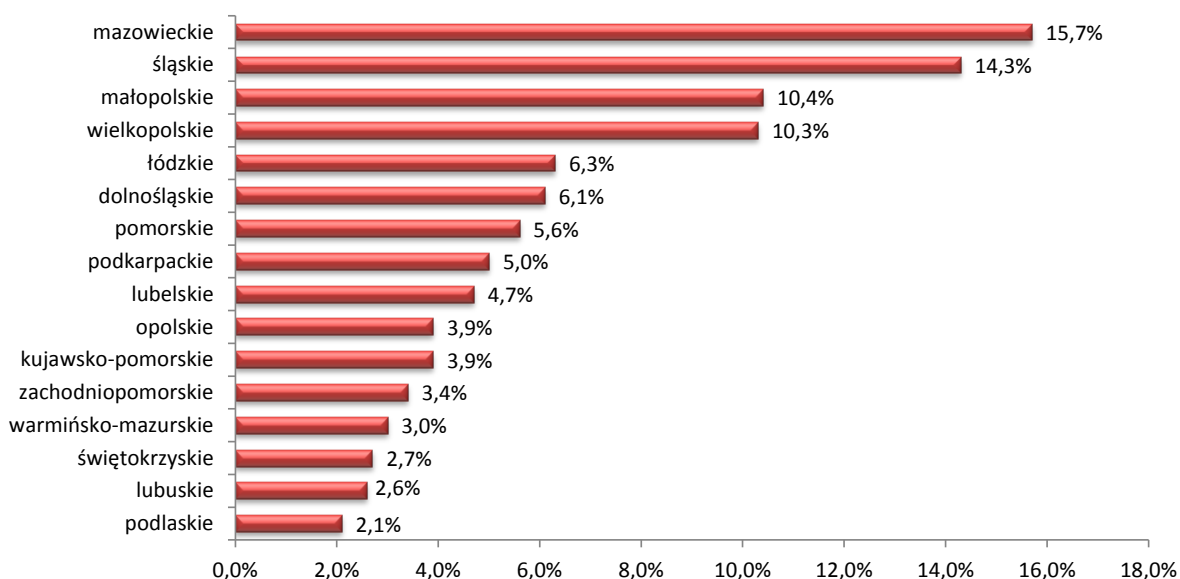
Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zgodnie z rozkładem próby najwięcej pedagogów przebadano w województwie mazowieckim i śląskim (odpowiednio 15,7% i 14,3% z ogółu badanych), a najmniej w województwie podlaskim (2,1% osób). Dane odnośnie ilości nauczycieli przebadanych we wszystkich województwach przedstawiono na rysunku nr 3.

Rysunek 3. Odsetek nauczycieli biorących udział w badaniu w poszczególnych województwach.

N = 700

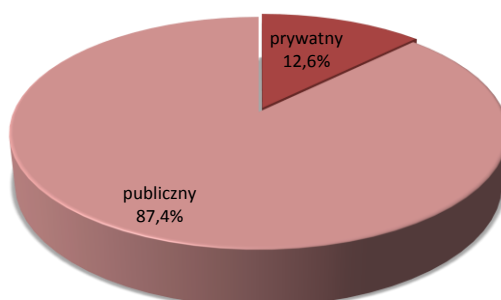

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

9 na 10 z przebadanych nauczycieli pracuje w placówce publicznej. Tylko 88 osób (tj. 12,6% respondentów) pracuje w przedszkolu prywatnym. Dane odnośnie typu placówki w jakiej pracują respondenci przedstawiono na rysunku nr 4.

Rysunek 4. Charakter placówki w której pracują nauczyciele biorący udział w badaniu.

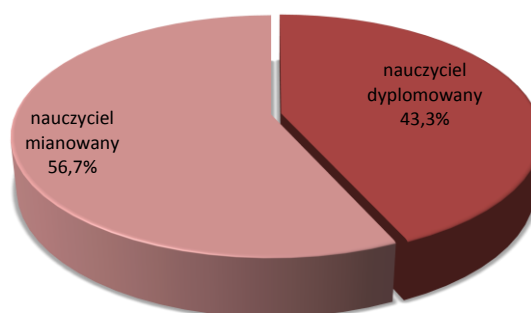
N = 700

Najwięcej nauczycieli uczestniczących w badaniu posiada tytuł zawodowy nauczyciela mianowanego (397 osób, tj. 56,7%). 303 osoby wskazały na tytuł nauczyciela dyplomowanego. Dane przedstawiono na rysunku nr 5.

Rysunek 5. Tytuł zawodowy nauczycieli biorących udział w badaniu.

N = 700

19% badanych nauczycieli posiada krótki staż pracy, do 5 lat. Na staż od 6 do 15 lat wskazuje niespełna jedna trzecia ankietowanych. 27% respondentów wskazało, że ich staż zawodowy

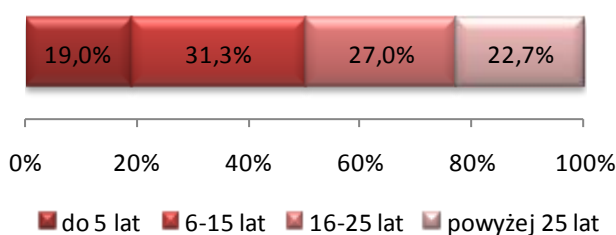

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wynosi od 16 do 25 lat. Na staż powyżej 25 lat wskazało 22,7% ankietowanych nauczycieli wychowania przedszkolnego. Dane odnośnie stażu nauczycieli przedstawiono na rysunku nr 6.

Rysunek 6. Staż zawodowy nauczycieli-opiekunów praktyk.

N = 700

Charakterystyka studentów biorących udział w badaniu

W badaniu udział wzięło 195 studentów specjalności nauczycielskich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, którzy w roku akademickim 2011/2012 odbywali praktyki pedagogiczne/nauczycielskie w przedszkolu.

Większość badanych studentów stanowiły kobiety, których odsetek wyniósł 86,2%. W badanej grupie mężczyźni stanowili jedynie 13,8% respondentów. Dane odnośnie płci badanych studentów przedstawiono na rysunku nr 7.

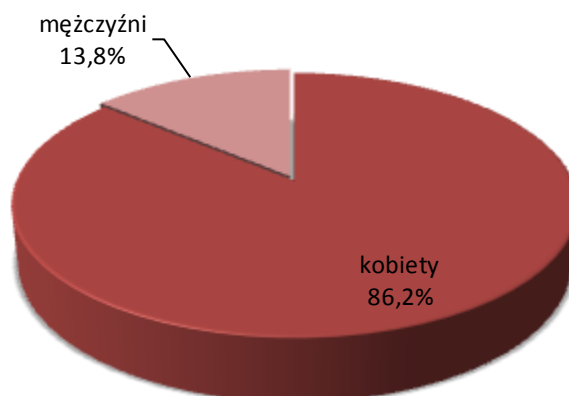

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 7. Płeć studentów biorących udział w badaniu.

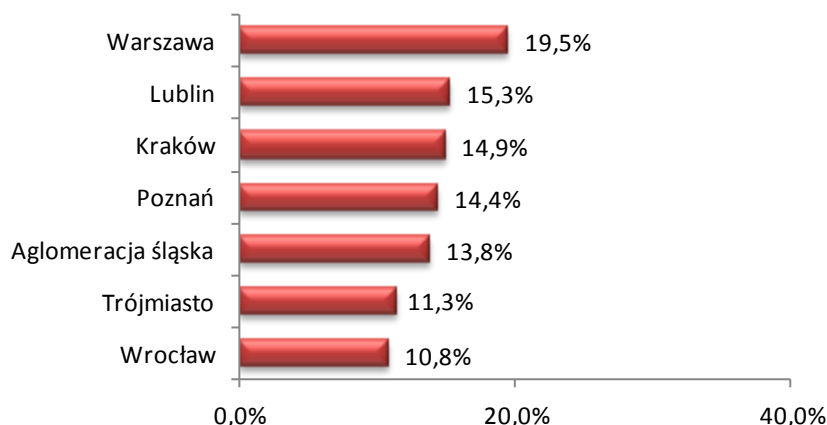
N = 195

Praktyki pedagogiczne w przedszkolu realizowało 38 osób studiujących w Warszawie, 30 w Lublinie, 29 w Krakowie, 28 w Poznaniu, 27 w aglomeracji śląskiej, 22 w trójmieście oraz 21 osób, które studiują we Wrocławiu. Omawiane dane przedstawia rysunek nr 8.

Rysunek 8. Ośrodek naukowy w którym kształcą się studenci biorący udział w badaniu.

N = 195

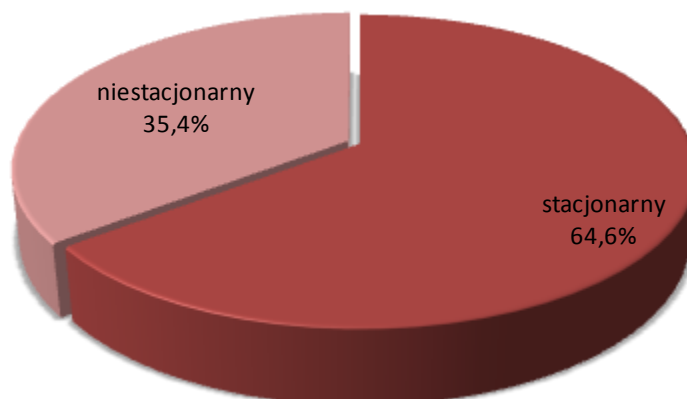
126 badanych studentów (tj. 64,6%) studiuje stacjonarnie. Na tryb niestacjonarny wskazało 69 osób, tj. 35,4% studentów biorących udział w badaniu. Dane przedstawiono na rysunku nr 9.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 9. Tryb kształcenia studentów biorących udział w badaniu.

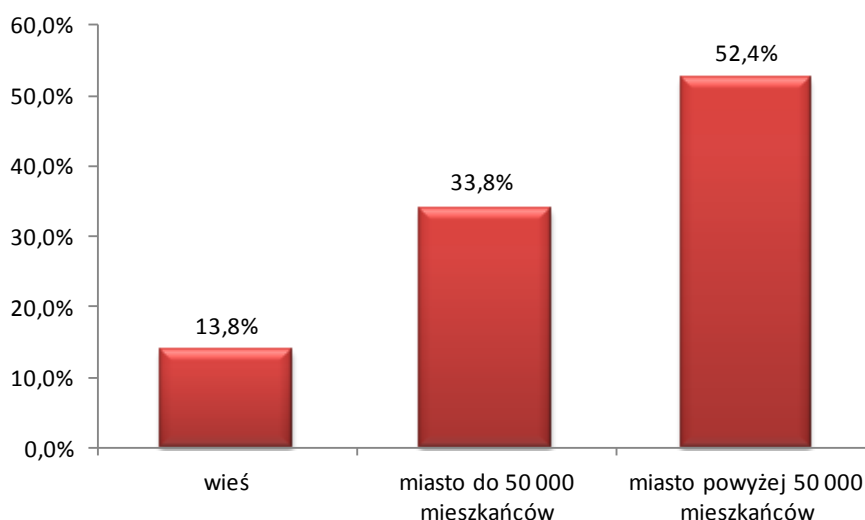
N = 195

52,4% studentów odbywało praktyki pedagogiczne w dużych miastach, liczących powyżej 50 000 mieszkańców. W miastach do 50 000 mieszkańców praktyki realizowała nieco ponad jedna trzecia badanych studentów. Najmniej osób realizuje praktyki na wsi (13,8% badanych studentów). Dane ilustruje rysunek nr 10.

Rysunek 10. Wielkość miejscowości w których odbywają się/są nadzorowane praktyki pedagogiczne.

N = 195

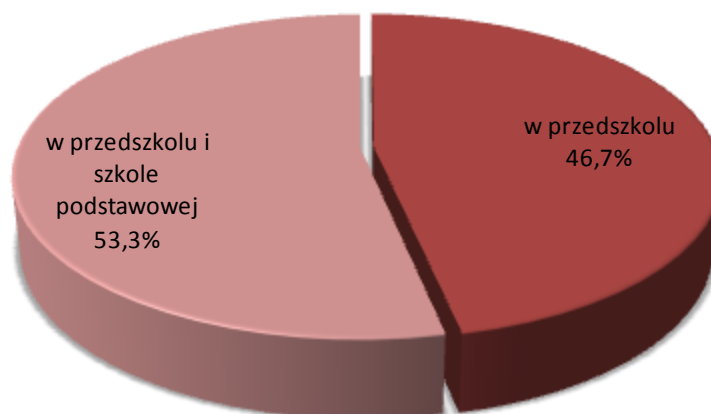

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spośród studentów biorących udział w badaniu 104 osoby realizowały praktyki pedagogiczne zarówno w przedszkolu jak i w szkole podstawowej (53,3%). 91 osób, tj. 46,7% badanych realizowało praktyki wyłącznie w placówce wychowania przedszkolnego. Dane ilustruje rysunek nr 11.

Rysunek 11. Typ placówki w której studenci biorący udział w badaniu odbywali praktyki pedagogiczne.

N = 195

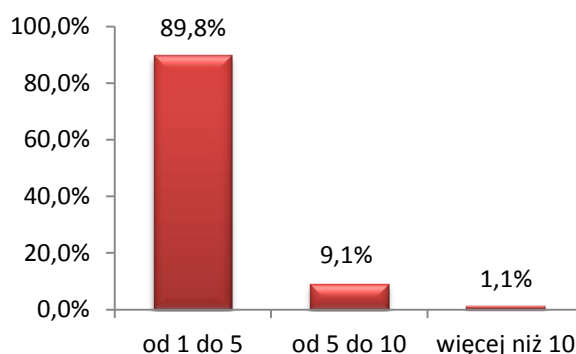
Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Aktualnie realizowane modele i programy praktyk

Średnia liczba studentów przyjmowana na praktyki w ciągu roku przez jednego nauczyciela

Nauczycieli zapytano, ilu średnio studentów w ciągu roku szkolnego przyjmują na praktykę. Zdecydowana większość ankietowanych (89,8%) w ciągu roku szkolnego przyjmuje na praktyki od 1 do 5 studentów. 10,2% badanych przyjmuje na praktyki więcej niż 5 studentów, z czego 1,1% wskazuje, że liczba praktykantów w ciągu roku przekracza 10 studentów. Dane przedstawiono na rysunku nr 12.

Rysunek 12. Średnia liczba studentów przyjmowana w ciągu roku na praktyki przez nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Sposób wyboru placówki do odbycia praktyk przez studentów

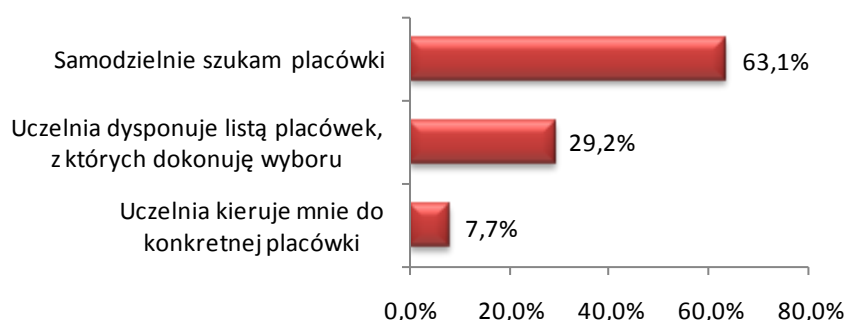
Jak pokazały wyniki badania większość studentów samodzielnie poszukuje placówki, w której odbędzie praktykę pedagogiczną (63,1%, tj. 123 osoby). 29,2% studentów wskazało, że korzysta z pomocy swojej uczelni, która dysponuje listą placówek, z której studenci wybierają, gdzie chcą zrealizować praktykę. Tylko w przypadku 15 respondentów (7,7%) to uczelnia narzuciła studentom wybór placówki w które mają odbyć praktykę (rysunek nr 13).

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 13. Sposób wyboru placówki do odbycia praktyk przez studentów biorących udział w badaniu.

N = 195

Program praktyk studenckich

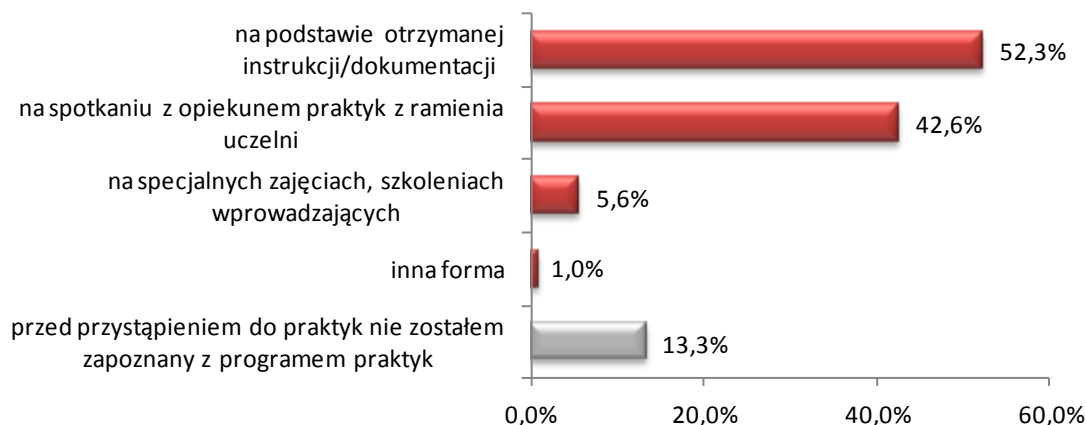
W badaniu poruszona została kwestia programu praktyk studenckich. 86,7% ankietowanych studentów przed przystąpieniem do realizacji praktyk została zapoznana z ich programem. 52,3% studentów z programem, organizacją i dokumentacją praktyk zapoznaje się na podstawie otrzymanej instrukcji lub dokumentacji. Niespełna 43% studentów informacje pozyskuje na spotkaniu z opiekunem praktyk z ramienia uczelni. 5,6% studentów z programem zapoznaje się na specjalnych zajęciach i szkoleniach wprowadzających. Ponadto wskazywano inne formy, np. zapoznanie się z niezbędnymi informacjami na stronie internetowej oraz pozyskanie informacji poprzez rozmowę z dyrektorem placówki przedszkolnej oraz z nauczycielką wychowania przedszkolnego, u której odbywały się praktyki. Dane przedstawiono na rysunku nr 14.

Rysunek 14. Sposób zapoznania się z programem praktyk studencki przez studentów biorących udział w badaniu

N = 195

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

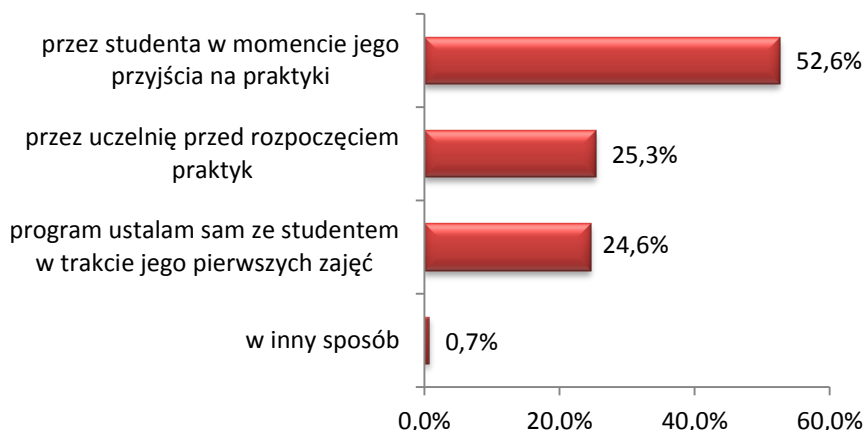

Z kolei nauczyciele z programem praktyk studenckich najczęściej zapoznają się przez studenta w momencie jego przyścia na praktyki (368 osób, tj. 52,6%). Jedna czwarta nauczycieli wskazuje, że z programem praktyk zapoznaje ich uczelnia przed rozpoczęciem praktyk lub, że program ustalają indywidualnie ze studentem w trakcie jego pierwszych zajęć. Pięciu nauczycieli udzieliło innej odpowiedzi – czterech wskazało, że z programem praktyk studenckich zapoznaje się przez studenta przed jego przystąpieniem do praktyk, a 1 respondent nie zapoznaje się z programem praktyk studenckich. Dane przedstawiono na rysunku nr 15.

Rysunek 15. Sposób zapoznania się z programem praktyk studenckich przez nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

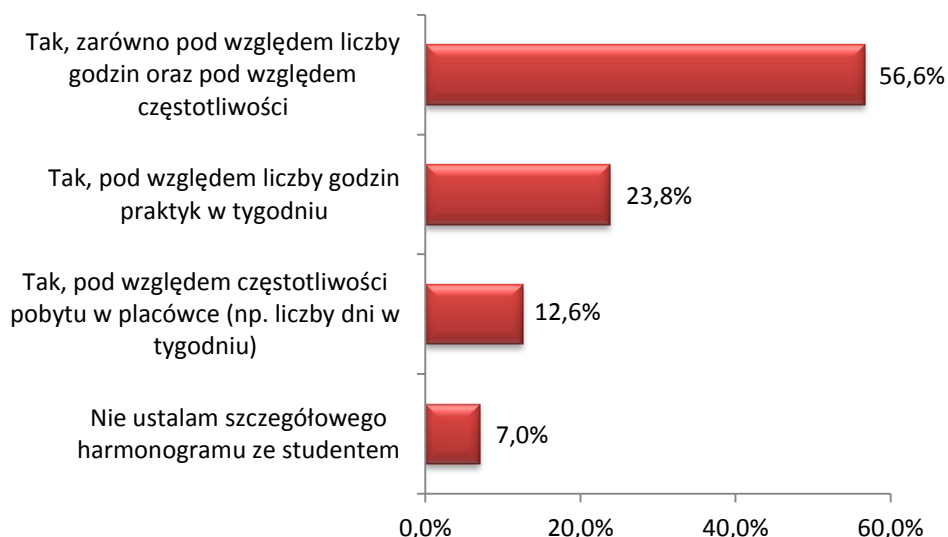
Harmonogram odbywania praktyk w placówce

Kolejną poruszaną w badaniu kwestią był harmonogram odbywania praktyk w placówce. Ze strony placówki przyjmującej na praktykę informację taką otrzymuje 79% studentów. Również 93% nauczycieli deklaruje, że ustala ze studentem szczegółowy harmonogram odbywania praktyk w placówce. W 80,4% przypadków, harmonogram ten ustalany jest w zakresie liczby godzin praktyk w tygodniu, a 69,2% w zakresie częstotliwości pobytu w placówce (z czego zarówno pod względem liczby godzin i częstotliwości harmonogram ustala 56,6% nauczycieli). Tylko 7% nauczycieli biorących udział w badaniu wskazuje, że nie ustala ze studentami szczegółowego harmonogramu odbycia praktyk studenckich. Dane ilustruje rysunek nr 16.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

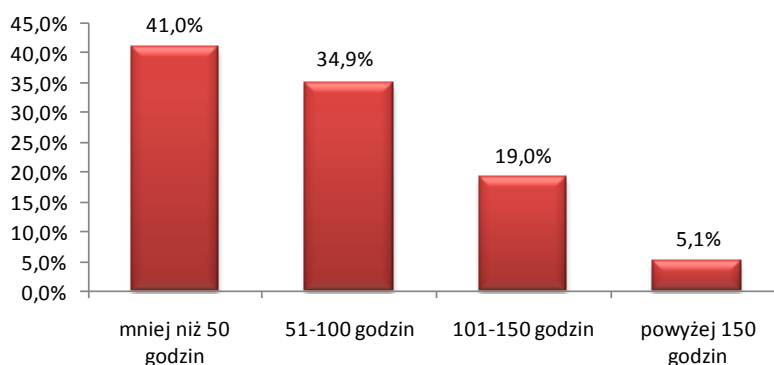
Rysunek 16. Ustalanie szczegółowego harmonogramu odbycia praktyk przez nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Długość realizacji praktyk

Studentów zapytano o to, ile godzin trwały realizowane przez nich praktyki. 41% osób, które praktyki realizowały w przedszkolu wskazało, że trwały one mniej niż 50 godzin. W następnej kolejności 34,9% respondentów wskazało na przedział od 51 do 100 godzin. Przez więcej niż 100 godzin praktyki realizowało 24,1% ankietowanych, przy czym 5,1% z nich wskazało na czas przekraczający 150 godzin. Dane przedstawiono na rysunku nr 17.

Rysunek 17. Długość realizacji praktyk pedagogicznych w przedszkolu przez studentów biorących udział w badaniu.
N = 195

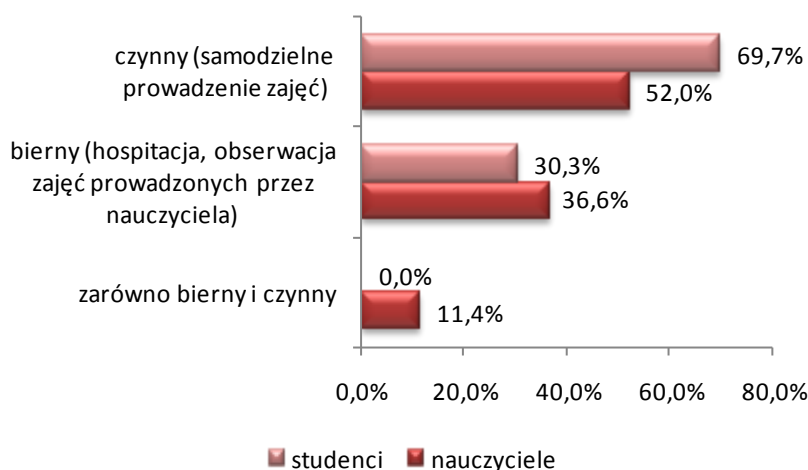

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Charakter praktyk pedagogicznych

Respondentów zapytano o charakter realizowanych praktyk pedagogicznych. Zarówno nauczyciele jak i studenci w większości wskazywali, że praktyki mają w przeważającej części charakter czynny, tzn. polegają na samodzielnym prowadzeniu przez studenta zajęć. Około jedna trzecia badanych która odbywała lub nadzorowała praktyki wskazała, że miały one w przeważającej części charakter bierny, i polegały na hospitacji, obserwacji zajęć prowadzonych przez nauczyciele. 11,4% badanych nauczycieli określiło, że niektóre praktyki, które nadzorowali miały w przeważającej części charakter bierny, a inne czynny. Dane przedstawiono na rysunku nr 18.

Rysunek 18. Charakter praktyk pedagogicznych w opinii badanych nauczycieli i studentów.
Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

Długość praktyk czynnych

Następnie pytano respondentów o długość praktyk czynnych. Studenci w tym pytaniu poproszeni zostali o podanie konkretnej liczby godzin, a nauczyciele – o orientacyjne wskazanie, jaki odsetek czasu realizacji praktyk zajmowało studentom prowadzenie zajęć z dziećmi. Średnia czasu realizacji czynnej części praktyk pedagogicznych wskazywana przez studentów wyniosła około 52 godziny. Nauczyciele najczęściej wskazywali, że praktyki czynne zajmują studentom od 41% do 60% czasu realizacji praktyk.

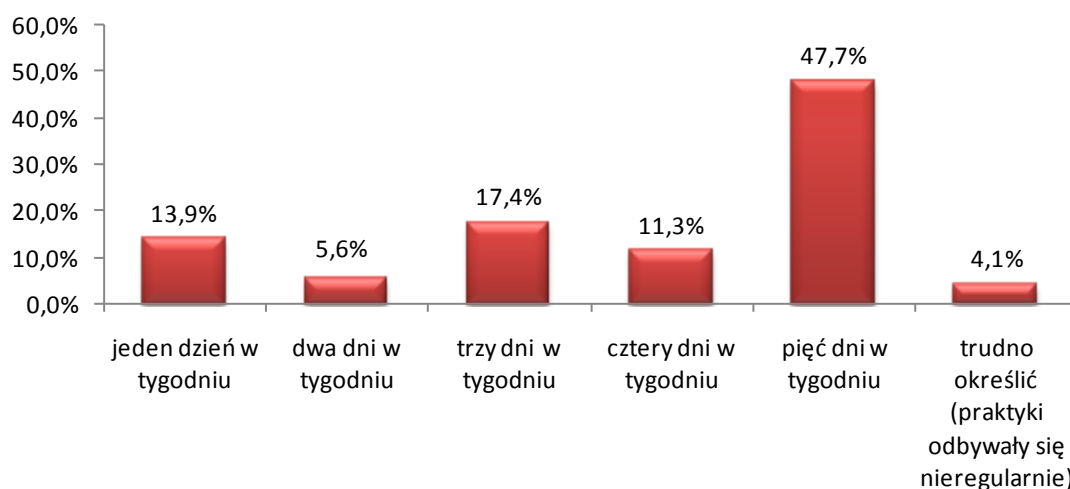

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Częstotliwość wizyt w placówce, w której odbywano praktyki

Studentów poproszono o wskazanie, ile razy w tygodniu w okresie realizacji praktyk nauczycielskich byli obecni w przedszkolu. 47,7% z nich wskazało, że w placówce byli obecni przez 5 dni w tygodniu. Przez 3 dni w tygodniu w przedszkolu obecnych było 17,4% ankietowanych studentów. 13,9% badanych do przedszkola na praktyki przychodziło tylko raz w tygodniu, a 11,3% - przez cztery dni w tygodniu. Najmniej respondentów wskazywało, że do placówki na praktyki przychodzili dwa razy w tygodniu (5,6%). Ponadto 4,1% studentów nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie, wskazując, że praktyki odbywały się w sposób nieregularny. Dane przedstawiono na rysunku nr 19.

Rysunek 19. Częstotliwość wizyt w placówce, w której odbywały się praktyki wg. studentów biorących udział w badaniu.
N = 195

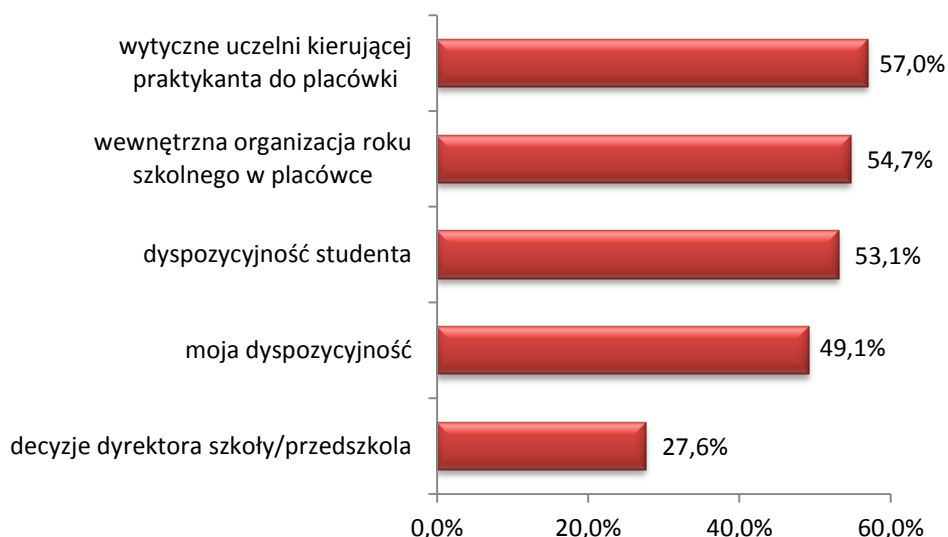
Organizacja czasu praktyk studenckich

Nauczycieli poproszono o wskazanie, co ma decydujący wpływ na organizację czasu praktyk studenckich. Dla 57% ankietowanych czynnikiem decydującym są wytyczne uczelni kierującej praktykanta do placówki. 54,7% badanych wskazało na wewnętrzną organizację roku szkolnego w placówce, a 53,1% na dyspozycyjność studenta. 49,1% nauczycieli wskazało, że to ich dyspozycyjność i czas pracy mają decydujący wpływ na organizację czasu praktyk studenckich. Tylko 27,6% odpowiedzi przypadło na wpływ decyzji dyrektora przedszkola w omawianym aspekcie.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 20. Czynniki mające decydujący wpływ na organizację praktyk wg nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

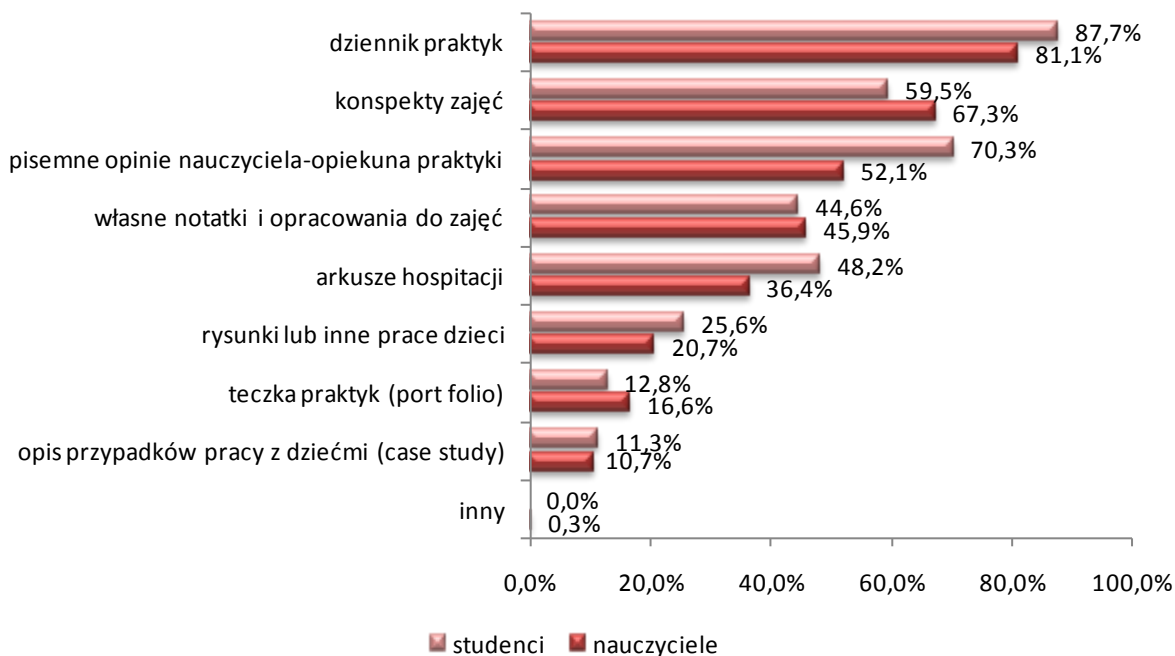
Sposób dokumentacji przebiegu praktyk

Następnie ankietowani studenci oraz nauczyciele określali, w jaki sposób przebieg praktyk został udokumentowany. 87,7% studentów i 81,1% nauczycieli wskazało, że prowadzony był dziennik praktyk. Dokumentację w postaci konspektów zajęć wskazało 67,3% nauczycieli oraz 59,5% studentów. Kolejną najczęściej wskazywaną formą były pisemne opinie nauczyciela-opiekuna praktyki (wskazywane przez 70,3% studentów oraz 52,1% nauczycieli). Najmniej popularnymi formami dokumentacji przebiegu praktyki okazały się być teczka praktyk (port folio) oraz opis przypadków pracy z dziećmi (casestudy). Ponadto dwóch nauczycieli wskazało inną formę: nagrywanie zajęć oraz opinię końcową opiekuna praktyki. Dane odnośnie popularności wszystkich form dokumentacji przebiegu praktyk przedstawiono na rysunku nr 21.

Rysunek 21. Sposób dokumentacji przebiegu praktyk wg nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.
Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Obszary funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela z którymi student zostaje zapoznany w trakcie praktyk pedagogicznych

Nauczyciele i studenci określali także z jakimi obszarami funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela student przychodzący na praktykę ma okazję się zapoznać w trakcie jej trwania. Obszarami wskazywanymi najczęściej zarówno przez studentów jak i nauczycieli był harmonogram placówki, podstawa programowa i program nauczania placówki, zasady planowania zajęć dla dzieci oraz program wychowawczy placówki. Obszarami, na które przypadła najmniejsza ilość wskazań jest działalność samorządu uczniowskiego oraz zasady funkcjonowania biblioteki, co może wynikać z tego, że w zdecydowanej większości placówek przedszkolnych biblioteki i samorządy uczniowskie nie funkcjonują.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 1. Zapoznanie studenta z obszarami funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela.

Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

Obszary funkcjonowania placówki		student zapoznał się	
		studenci	nauczyciele
1.	Harmonogram pracy placówki	86,2%	87,6%
2.	Podstawa programowa – program nauczania placówki	88,7%	84,3%
3.	Zasady planowania zajęć dla dzieci	79,0%	87,1%
4.	Program wychowawczy placówki	80,5%	85,1%
5.	Metody kształcenia aktywizujące pracę dzieci	72,3%	87,6%
6.	Organizacja zajęć grupowych z dziećmi	72,3%	87,3%
7.	Prowadzenie dokumentacji pracy wychowawczej z dziećmi	74,4%	80,7%
8.	Specyfika pracy nauczyciela-wychowawcy	74,9%	74,6%
9.	System oceniania pracy dzieci	72,8%	69,4%
10.	Baza środków dydaktycznych w placówce	71,3%	68,9%
11.	Organizacja zajęć indywidualnych z dziećmi	62,1%	77,0%
12.	Rola dyrektora w organizacji pracy placówki	62,6%	58,4%
13.	Praca z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	57,4%	58,4%
14.	Administracja placówki (wizytacja działów administracji)	64,6%	48,6%
15.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych (np. konkursy)	51,3%	41,3%
16.	Organizacja zajęć pozaszkolnych (np. wycieczki szkolne)	54,4%	34,6%
17.	Działalność rady pedagogicznej	45,6%	43,1%
18.	Specyfika pracy pedagoga	53,8%	31,4%
19.	Organizacja zebrań rodziców	44,6%	38,4%
20.	Zasady funkcjonowania świetlicy	49,7%	26,9%
21.	Specyfika pracy psychologa dziecięcego	46,2%	30,1%
22.	Zasady funkcjonowania biblioteki	40,5%	24,6%
23.	Działalność samorządu uczniowskiego	33,8%	16,1%

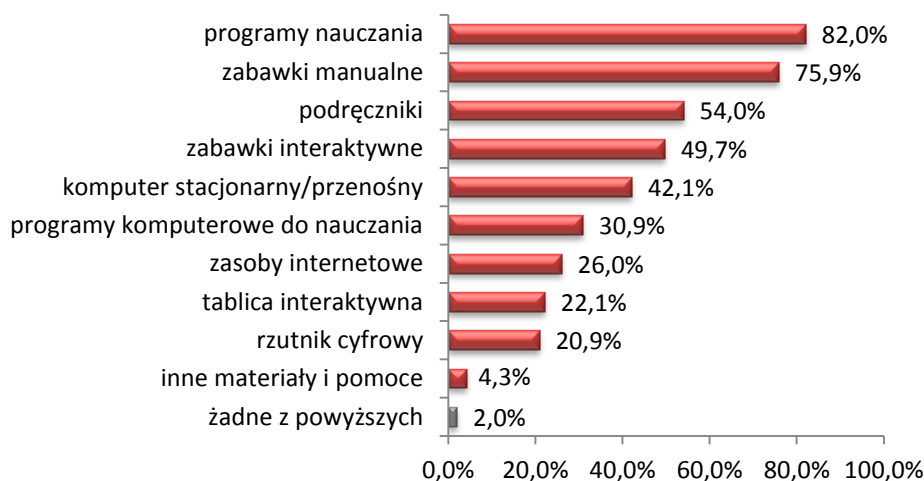
Materiały i pomoce dydaktyczne udostępniane studentom

Nauczyciele wskazali, z jakich materiałów i pomocy dydaktycznych szkoły praktykanci mają możliwość korzystać w trakcie prowadzenia samodzielnych zajęć z dziećmi. 82% wskazało na programy nauczania, a 75,9% na zabawki manualne. Na korzystanie z podręczników wskazało 54% ankietowanych. Blisko co drugi respondent wskazał na zabawki interaktywne, a 42,1% na komputer stacjonarny lub przenośny. W następnej kolejności wskazywano programy komputerowe nauczania (30,9%), zasoby internetowe (26%), tablice interaktywne (22,1%) oraz rzutnik cyfrowy (20,9%). 4,3% nauczycieli wskazało na inne materiały i pomoce, między innymi: tablice, foldery, zdjęcia, karty pracy dzieci, tradycyjne tablice, szablony, pomoce demonstracyjne, biblioteczki, liczniki, ilustracje lub ręcznie wykonane pomoce. Omawiane dane przedstawiono na rysunku nr 22.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 22. Materiały i pomoce dydaktyczne udostępniane studentom wg nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Nowoczesne technologie nauczania

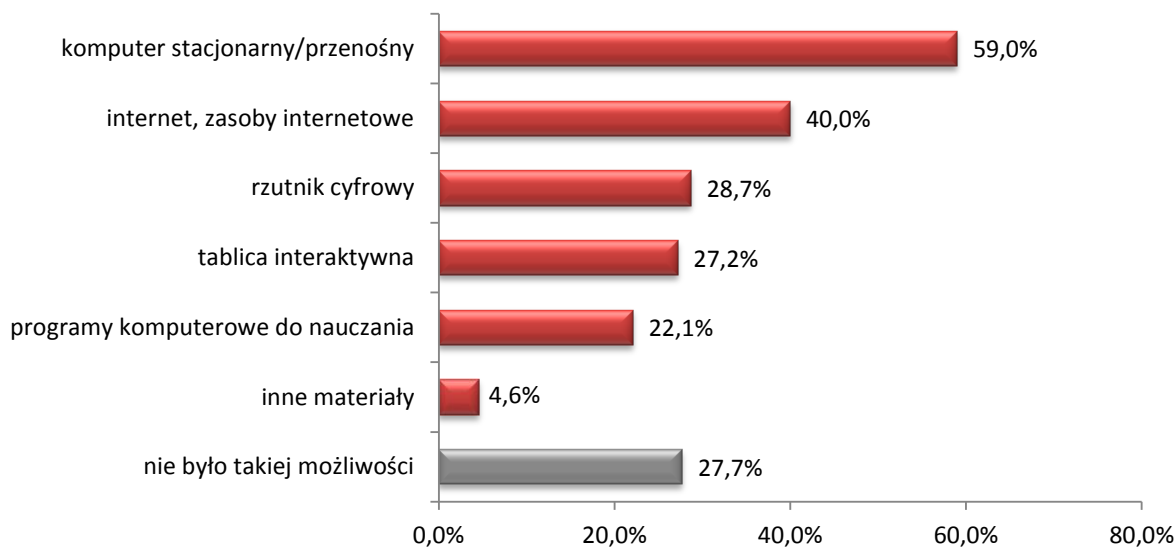
W placówkach wychowania przedszkolnego 27,7% studentów będących na praktyce nie miało możliwości skorzystania z nowych technologii nauczania w trakcie prowadzenia samodzielnych zajęć z dziećmi. 59% osób miało możliwość skorzystania z komputera stacjonarnego lub przenośnego, a 40% z Internetu i zasobów internetowych. Rzutnik cyfrowy i tablica interaktywna były dostępne dla odpowiednio 28,7% i 27,2% badanych studentów. Programy komputerowe do nauczania w trakcie prowadzenia zajęć wykorzystało 22,1% studentów. Ponadto 9 osób wskazało na inne technologie, takie jak: zabawki interaktywne (5 wskazań), komunikatory, telewizor oraz DVD (po 2 wskazania). Dane dotyczące nowoczesnych technologii wykorzystywanych w trakcie realizacji praktyk pedagogicznych przedstawiono na rysunku nr 23.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 23. Nowe technologie nauczania z których studenci biorący udział w badaniu korzystali w trakcie realizacji praktyk pedagogicznych.

N = 195

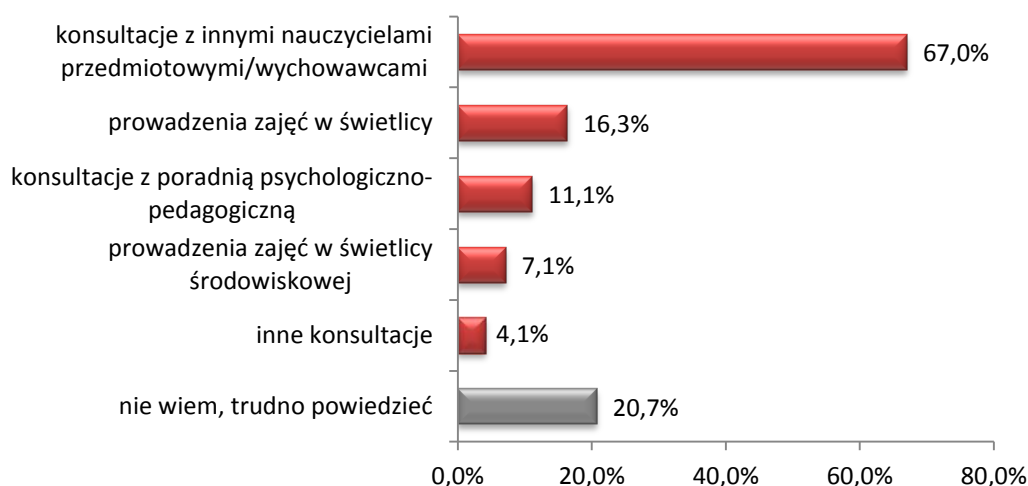
Dodatkowe czynności podczas praktyk

67% nauczycieli wskazało, że studenci w trakcie realizacji praktyk nauczycielskich mieli możliwość konsultacji z innymi nauczycielami przedmiotowymi lub wychowawcami. Na możliwość prowadzenia zajęć w świetlicy wskazało 16,3% nauczycieli, a na konsultacje z poradnią psychologiczno-pedagogiczną 11,1% osób. 7,1% badanych nauczycieli wskazało, że studenci mieli możliwość prowadzenia zajęć w świetlicy środowiskowej, a 4,1% wskazało na możliwość innych konsultacji np. z logopedą, dyrektorem placówki, pedagogiem, rehabilitantem, terapeutą, psychologiem, nauczycielem gimnastyki korekcyjnej oraz nauczycielem zajęć dodatkowych. Dane przedstawiono na rysunku nr 24.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 24. Dodatkowe czynności studenta w trakcie realizacji praktyk wg nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

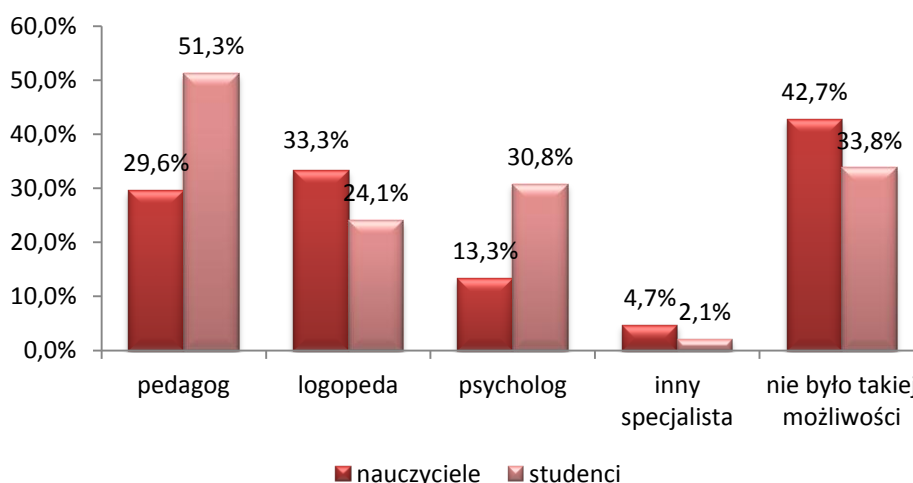
Ponad 66% studentów i 57% nauczycieli wskazuje, że w trakcie praktyk pedagogicznych studenci mają możliwość odbycia konsultacji ze specjalistą. Studenci najczęściej jako specjalistę wymieniają pedagoga (51,3%), psychologa (30,8%) oraz logopedę (24,1%). Nauczyciele najczęściej wskazują na możliwość konsultacji z logopedą (33,3%), pedagogiem (29,6%) oraz psychologiem (13,3%). Ponadto wskazywano takich specjalistów jak: pedagog specjalny, terapeuta, psycholog dziecięcy, pediatra, oligofrenopeda, pedagog prowadzący zajęcia korekcyjno-kompensacyjne czy rehabilitant. Dane odnośnie specjalistów, z którymi studenci mają możliwość odbycia konsultacji w trakcie realizacji praktyk przedstawiono na rysunku nr 25.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 25. Możliwość konsultacji z innymi specjalistami w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.
Nauczyciele N = 700; studenci N = 195.

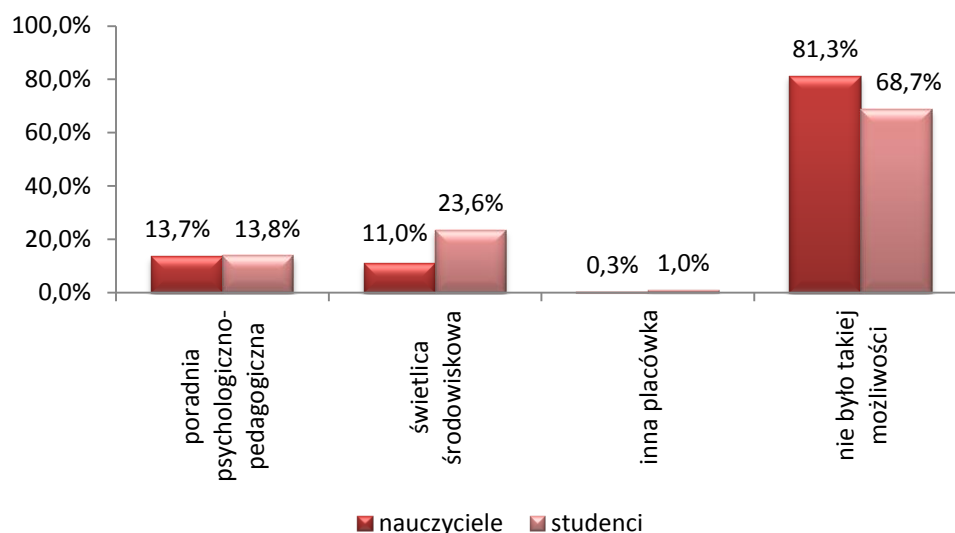

W większości przedszkoli nie ma możliwości, aby student-praktykant zrealizował część godzin praktyk w innej placówce współpracującej z przedszkolem. Na taką możliwość wskazuje tylko 18,7% nauczycieli i 31,3% studentów. 23,6% studentów wskazało, że mogli część godzin praktyk zrealizować w świetlicy środowiskowej. Na możliwość zrealizowania części praktyk w poradni psychologiczno-pedagogicznej wskazało 13,8% studentów i 13,7% nauczycieli. 11% nauczycieli wskazało na świetlicę środowiskową. Ponadto wskazywano na inne placówki: dom pomocy społecznej, młodzieżowy dom kultury lub inną placówkę szkolną lub przedszkolną. Omawiane dane przedstawiono na rysunku nr 26.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 26. Realizacja części godzin praktyk w innych placówkach w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.
Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

Współpraca nauczyciela-opiekuna praktyk ze studentem-praktykantem

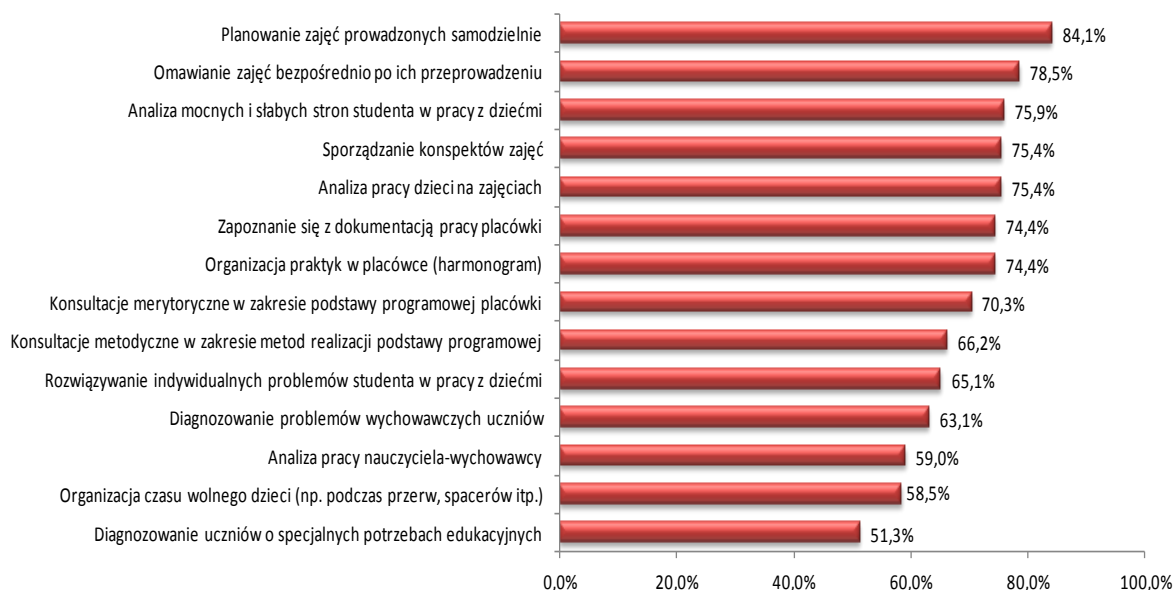
Studenci określali w jakich obszarach bezpośrednio współpracowali z nauczycielem-opiekunem praktyk. Największa współpraca miała miejsce na polu planowania zajęć prowadzonych samodzielnie przez studenta. 78,5% ankietowanych współpracowało w zakresie omawiania zajęć bezpośrednio po ich przeprowadzeniu. Następnie najczęściej wskazywanymi obszarami współpracy praktykantów z opiekunami praktyk była analiza mocnych i słabych stron studenta w pracy z dziećmi (75,9% odpowiedzi), sporządzanie konspektów zajęć, analiza pracy dzieci na zajęciach (po 75,4% odpowiedzi), zapoznanie się z dokumentacją pracy placówki, organizacja praktyk w placówce (po 74,4% odpowiedzi) oraz konsultacje merytoryczne w zakresie podstawy programowej placówki (70,3% odpowiedzi). Najmniejsza współpraca ma miejsce w przypadku diagnozowania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych na którą wskazało 51,3% studentów. Dane odnośnie współpracy studentów i nauczycieli w trakcie trwania praktyk we wszystkich wymienianych obszarach przedstawiono na rysunku nr 27.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 27. Współpraca studenta z nauczycielem-opiekunem praktyk w poszczególnych obszarach w opinii studentów biorących udział w badaniu.

N = 195

Monitoring przebiegu praktyk

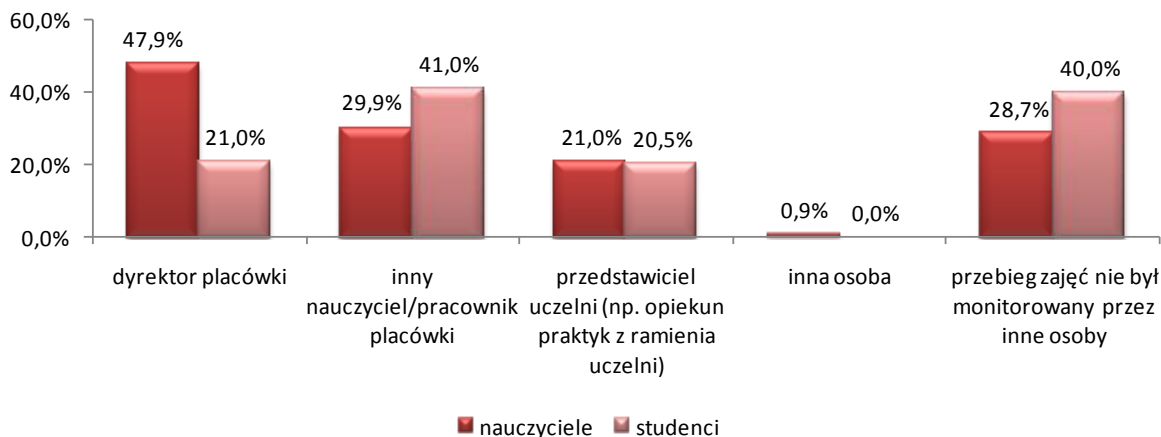
47,9% nauczycieli i 21% studentów wskazuje, że przebieg zajęć z dziećmi prowadzonych samodzielnie przez praktykanta monitorowany jest przez dyrektora placówki. 41% studentów i prawie 30% nauczycieli wskazuje, że zajęcia obserwowane są przez innego nauczyciela. Około jedna piąta badanych studentów i nauczycieli wskazuje, że zajęcia prowadzone przez studenta obserwuje przedstawiciel uczelni. Ponadto 6 nauczycieli wskazywało, że zajęcia obserwowały inne osoby: pomoc nauczyciela w młodszej grupie, przedszkolny koordynator praktyk, rodzice lub inny student. Dane przedstawiono na rysunku nr 28.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 28. Monitorowanie przebiegu praktyk w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu

Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

Sprawdzanie wiedzy i umiejętności studentów po zakończeniu praktyk

67,4% nauczycieli wychowania przedszkolnego, w trakcie praktyk lub po ich zakończeniu **sprawdzało wiedzę, kompetencje i umiejętności studenta-praktykanta.**

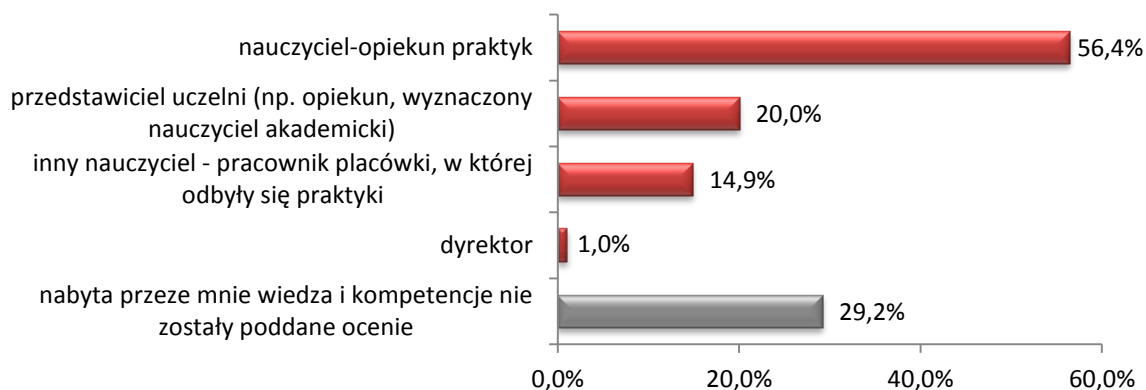
29,2% studentów wskazało, że ich kompetencje uzyskane w trakcie realizacji praktyki pedagogicznej nie zostały poddane ocenie. Tych studentów którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, poproszono o wskazanie przez kogo ich wiedza i umiejętności zostały sprawdzone. 56,4% ogółu badanych studentów wskazało na nauczyciela-opiekuna praktyk. 20% studentów wskazało na przedstawiciela uczelni. Inny pracownik placówki, w której odbyły się praktyki sprawdzał umiejętności w prawie 15% przypadków. Ponadto dwóch studentów wskazało na dyrektora placówki. Dane przedstawiono na rysunku nr 29.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 29. Osoby sprawdzające wiedzę i kompetencje po zakończeniu realizacji praktyk w opinii studentów biorących udział w badaniu.

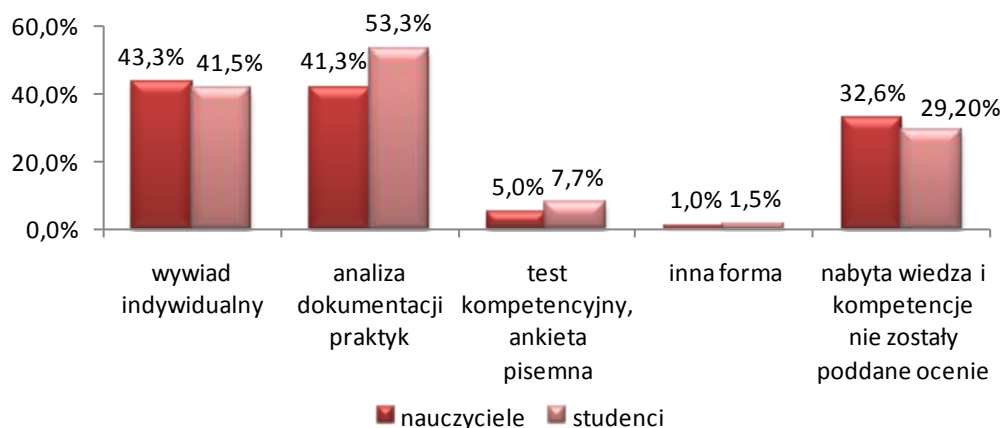
N = 195

Najczęściej wiedza i umiejętności studentów nabyte w trakcie trwania praktyk sprawdzane były na podstawie analizy dokumentacji praktyk oraz wywiadu indywidualnego. Test kompetencyjny lub ankietę pisemną wskazało 5% nauczycieli i 7,7% studentów. Ponadto 10 osób wskazało na inną formę, tj. obserwację (hospitację) zajęć i zadań realizowanych przez studenta oraz rozmowę. Omawiane dane ilustruje rysunek nr 30.

Rysunek 30. Sposób sprawdzania wiedzy i kompetencji studentów po realizacji praktyk w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.

Nauczyciele N = 700; studenci N = 195

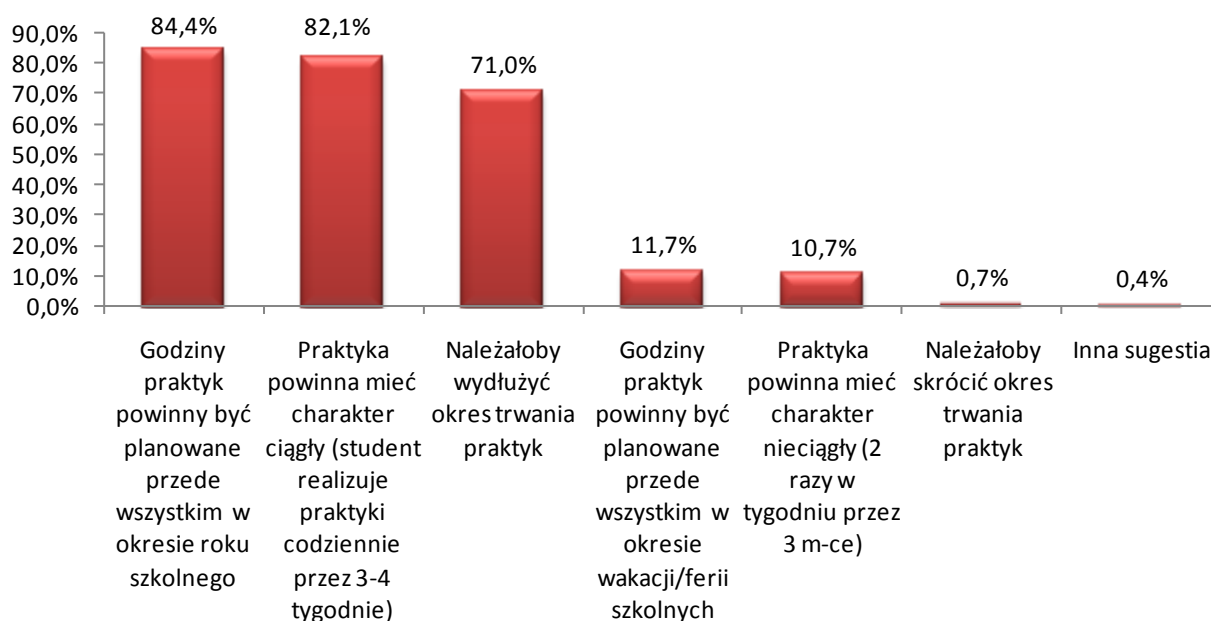
Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Opinie na temat systemu praktyk pedagogicznych

Zmiany w organizacji czasu praktyk pedagogicznych

Badanie miało na celu pozyskanie opinii nauczycieli i studentów na temat praktyk pedagogicznych realizowanych w placówkach wychowania przedszkolnego. Nauczyciele w głównej mierze sugerowali, że godziny praktyk powinny być planowane przede wszystkim w okresie roku szkolnego (84,4% odpowiedzi), powinny mieć charakter ciągły (82,1% odpowiedzi) oraz, że należałoby wydłużyć okres ich trwania (71% odpowiedzi). Tylko nieliczni nauczyciele wyrażali odmienną opinię - planowanie praktyk w okresie wakacji lub ferii (11,7% nauczycieli), nieciągły charakter praktyki (10,7% odpowiedzi) oraz skrócenie okresu trwania praktyk (0,7% odpowiedzi). Pojawiały się również inne sugestie, jak np. realizacja praktyk już od pierwszego roku studiów. Dane przedstawiono na rysunku nr 31.

Rysunek 31. Zmiany które należałoby wprowadzić w organizacji czasu praktyk pedagogicznych w opinii badanych nauczycieli.
N = 700

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ocena przygotowania studentów do realizacji samodzielnych zajęć

Następnie nauczyciele oceniali przygotowanie studentów-praktykantów do realizacji samodzielnych zajęć. Oceny dokonywano w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało brak przygotowania, a 5 – przygotowanie bardzo dobre. Najwyżej oceniono ich umiejętności komunikacyjne z dziećmi oraz umiejętność wykorzystania nowoczesnych pomocy dydaktycznych (średnia ocena 3,7). Nieco niżej oceniono umiejętności studentów w zakresie projektowania zajęć i sporządzania konspektów oraz ich wiedzę przedmiotową, związaną z tematyką zajęć (średnia ocena 3,6). Na poziomie 3,5 oceniono umiejętność stosowania aktywnych metod kształcenia. Umiejętności oceniania osiągnięć dzieci otrzymały średnią ocenę 3,4, a odporność na stres w sytuacjach dydaktyczno-wychowawczych oceniono na 3,3. Najniżej oceniona została wiedza studentów w zakresie podstawy programowej i programu nauczania. Dane przedstawiono na rysunku nr 32.

Rysunek 32. Ocena przygotowania studentów-praktykantów do realizacji samodzielnych zajęć wg nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

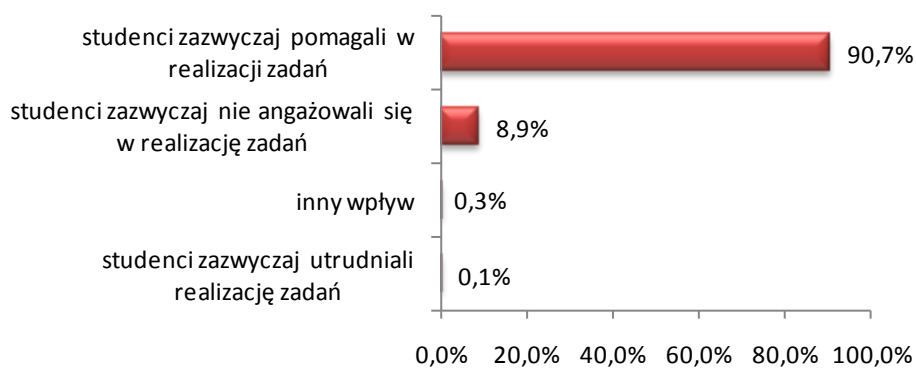

Nauczyciele poproszeni zostali o ocenę wpływu jaki miał udział studentów-praktykantów na zajęciach z dziećmi w realizacji bieżących zadań dydaktyczno-wychowawczych. Zdecydowana większość, bo aż 90,7% nauczycieli oceniła, że studenci zazwyczaj pomagali w realizacji

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

zadań. 8,9% nauczycieli stwierdziło, że studenci przeważnie nie angażowali się w realizację zajęć, a 0,1% uznała, że studenci utrudniali ich realizację. Ponadto nauczyciele wskazali, że studenci czasami sugerowali własne spojrzenie na zagadnienie lub że nie mieli większego wpływu na realizację zadań. Dane przedstawiono na rysunku nr 33.

Rysunek 33. Wpływ studentów na realizację zadań dydaktyczno-wychowawczych w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Ocena praktyk pedagogicznych w zakresie nabycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy nauczyciela

Następnie nauczyciele i studenci oceniali, w jakim stopniu realizacja praktyk pedagogicznych pozwala studentom nabyć wiedzę oraz określone umiejętności potrzebne do pracy nauczyciela. Oceny ponownie dokonywano w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało ocenę najniższą, a 5 najwyższą. Najwyżej oceniono przydatność praktyk w zakresie nabywania przez studentów umiejętności prowadzenia zajęć (średnia 4,0). Na poziomie 3,8 oceniono możliwość nabycia dzięki praktykom umiejętności planowania zajęć, sprawności językowej w zakresie wiedzy przedmiotowej oraz motywowania dzieci do pracy. Nieco niżej oceniono nabywanie umiejętności analizowania własnej pracy i jej efektów (średnia 3,7). Na poziomie 3,6 oceniono nabywanie przez studentów umiejętności rozwiązywania konfliktów w grupie, zdobywanie wiedzy o sposobach doskonalenia własnego warsztatu pracy nauczyciela, prowadzenie dokumentacji pracy dzieci oraz wiedzę z zakresu etyki zawodu nauczyciela. Najniżej oceniono przydatność praktyk pedagogicznych w zakresie współpracy studentów z pedagogiem lub psychologiem szkolnym, zdobycia przez nich wiedzy w zakresie administracji i organizacji pracy szkoły, współpracy z rodzicami oraz wiedzy z zakresu prawa oświatowego (średnie oceny poniżej 3,0).

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Studenci najwyżej ocenili nabywane przez siebie umiejętności w zakresie prowadzenia zajęć (średnia ocena 3,9) oraz umiejętności ich planowania (średnia ocena 3,8). Nauczyciele najwyżej ocenili przydatność praktyk pedagogicznych w zakresie przygotowania studentów do prowadzenia zajęć (średnia 4,0). Średnie oceny przydzielone przez nauczycieli i studentów oraz ogólną średnią dla wszystkich ocenianych aspektów przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Ocena stopnia w jakim praktyki pozwalają poszerzyć i nabyć wiedzę oraz umiejętności potrzebne w pracy nauczyciela w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.

Wiedza/umiejętności		średnia ocena		
		studenci	nauczyciele	ogółem
1.	Prowadzenie zajęć	3,9	4,0	4,0
2.	Motywowanie dzieci do pracy	3,6	3,8	3,8
3.	Sprawność językowa w zakresie wiedzy przedmiotowej (tematyki prowadzonych zajęć)	3,7	3,8	3,8
4.	Umiejętność planowania zajęć	3,8	3,8	3,8
5.	Analizowanie własnej pracy i jej efektów	3,6	3,7	3,7
6.	Etyka zawodu nauczyciela	3,2	3,7	3,6
7.	Prowadzenie dokumentacji pracy uczniów/dzieci	3,4	3,6	3,6
8.	Wiedza o sposobach doskonalenia własnego warsztatu pracy nauczyciela	3,5	3,6	3,6
9.	Rozwiązywanie konfliktów w klasie/grupie	3,4	3,7	3,6
10.	Radzenie sobie ze stresem w sytuacjach szkolnych	3,4	3,5	3,5
11.	Współpraca z innymi nauczycielami	2,9	3,5	3,4
12.	Tworzenie zespołu klasowego/grupy przedszkolnej	3,3	3,4	3,4
13.	Sporządzanie ocen opisowych pracy dzieci	3,1	3,3	3,3
14.	Wiedza o ścieżce awansu zawodowego nauczyciela	3,2	3,2	3,2
15.	Zarządzanie jakością pracy szkoły	2,8	3,0	3,0
16.	Diagnozowanie i praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	2,8	3,1	3,0
17.	Współpraca z rodzicami	2,5	3,0	2,9
18.	Wiedza z zakresu administracji i organizacji pracy szkoły	2,9	2,9	2,9
19.	Współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym	2,9	2,9	2,9
20.	Wiedza z zakresu prawa oświatowego	2,8	2,8	2,8

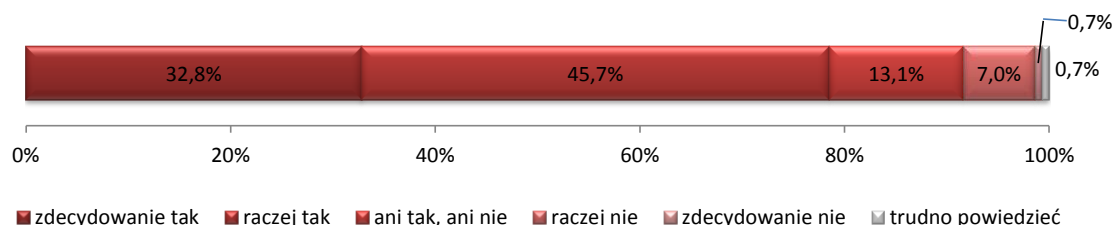
Ocena programów praktyk pedagogicznych

Nauczyciele dokonali oceny programów praktyk nauczycielskich realizowanych w placówkach oświatowych w zakresie nabywania przez studentów wiedzy oraz umiejętności potrzebnych do pracy nauczyciela. Pozytywnie w tej kwestii wypowiedziało się 79% nauczycieli, z czego najwyżej oceniła jedna trzecia badanych. Odpowiedzi „ani tak, ani nie” udzieliło 13,2% ankietowanych. Zdania, że praktyki nauczycielskie nie pomagają nabywać umiejętności potrzebnych do pracy nauczyciela jest 7,8% nauczycieli. Dane przedstawiono na rysunku nr 34.

Rysunek 34. Ocena programów praktyk nauczycielskich w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.
N = 700

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czynniki utrudniające realizację praktyk

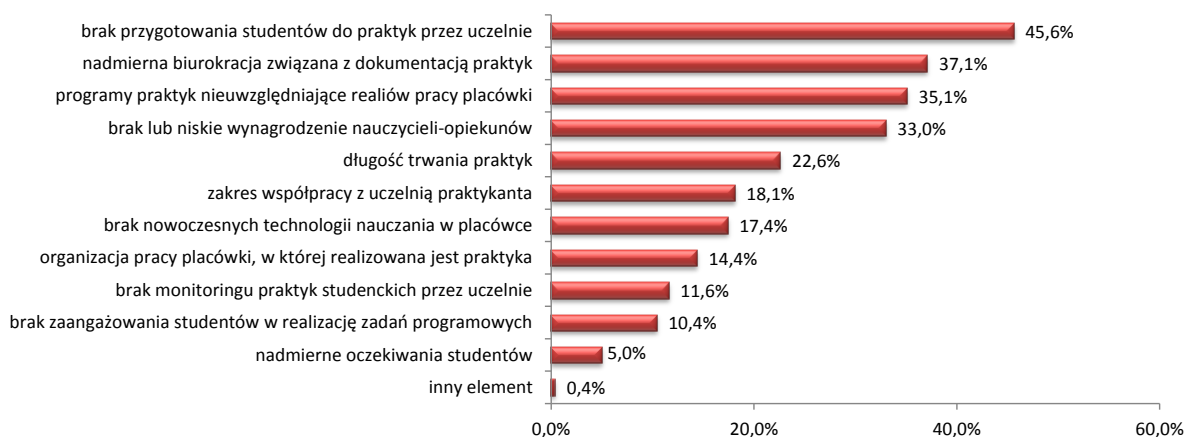
Zdania, że realizację studenckich praktyk pedagogicznych najbardziej utrudnia brak przygotowania studentów do praktyk przez uczelnie jest 45,6% nauczycieli. 37,1% wskazuje na nadmierną biurokrację związaną z dokumentacją praktyk, a 35,1% nauczycieli uważa, że programy praktyk nieuwzględniają realiów pracy placówki. Jedna trzecia badanych uznała, że utrudnieniem jest brak lub zbyt niskie wynagrodzenie nauczycieli, którzy sprawują opiekę nad przebiegiem praktyk. 22,6% nauczycieli jest zdania, że utrudnieniem w realizacji praktyk jest długość ich trwania. W następnej kolejności wymieniano zakres współpracy z uczelnią praktykanta (18,1% odpowiedzi), brak nowoczesnych technologii nauczania w placówce (17,4% odpowiedzi), organizację pracy placówki, w której jest organizowana praktyka (14,4% odpowiedzi), brak monitoringu praktyk studenckich przez uczelnię (11,6% odpowiedzi), brak zaangażowania studentów w realizację zadań programowych (10,4% odpowiedzi) oraz nadmierne oczekiwania studentów (5% odpowiedzi). Ponadto wskazano na brak czasu studentów na realizację praktyk oraz brak pojęcia studentów o prowadzeniu zajęć oraz nieradzenie sobie z dziećmi. Tylko jedna osoba uznała, że nie ma czynników, które utrudniałyby realizację praktyk pedagogicznych. Omawiane dane przedstawiono na rysunku nr 35.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 35. Czynniki utrudniające realizację praktyk pedagogicznych.

N = 700

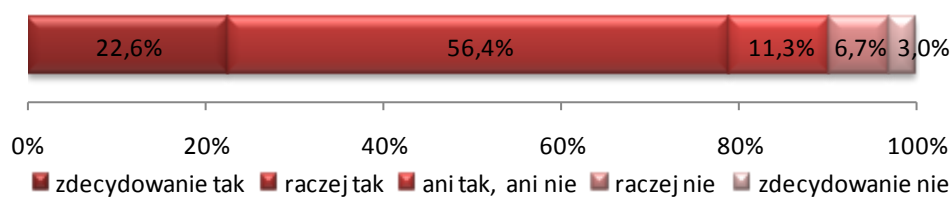

Ocena praktyk pedagogicznych przez studentów

Następnie studenci wskazywali, czy praktyki nauczycielskie, które mieli okazję realizować, spełniły ich oczekiwania. Twierdząco w tej kwestii wypowiedziało się 79% osób, z czego odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło 22,6% respondentów. Przeciwną opinię wyraziło 9,7% ankieterowanych. Odpowiedzi „ani tak, ani nie” udzieliło 11,3% studentów. Omawiane dane przedstawiono na rysunku nr 36.

Rysunek 36. Ocena praktyk pedagogicznych w opinii studentów biorących udział w badaniu.

N = 195

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zakres zmian w programach i sposobach realizacji praktyk pedagogicznych

Na koniec nauczyciele zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych elementów, które ich zdaniem mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk nauczycielskich. Najwięcej wskazań (61,4%) przypadło na wcześniejsze przygotowanie studenta do praktyk przez uczelnię, np. poprzez szkolenia wprowadzające. 42% nauczycieli wskazało, że zmiany powinny mieć miejsce w przypadku kompetencji nauczyciela-opiekuna praktyk. 40,3% nauczycieli uważa, że na realizację praktyk pozytywnie wpłyną zmiany w programach praktyk, które są ustalane wspólnie z uczelnią. W następnej kolejności wskazywano na organizację praktyk w trakcie trwania roku szkolnego (35,3% wskazań), bazę materiałową placówki (34,7% wskazań) oraz wcześniejsze przygotowanie nauczyciela-opiekuna praktyk np. poprzez szkolenia wprowadzające (32,1% wskazań). Na konieczność zmiany w wynagrodzeniu nauczyciela-opiekuna praktyk wskazało 29% ankietowanych. Jako czynnik mogący pozytywnie wpłynąć na zmianę w jakości realizacji praktyk studenckich wymieniono także wprowadzenie innowacyjnego programu nauczania lub programu wychowawczego placówki (25,3% odpowiedzi), dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych w nauczaniu (23,6% odpowiedzi), nowoczesnego sposobu dokumentowania przebiegu praktyk (17,3% odpowiedzi), stałego monitoringu, nadzoru praktyk studentów przez uczelnię (14,9% wskazań), możliwości konsultacji on-line z praktykantem (12% odpowiedzi) oraz wprowadzenie mikronauczania, tj. rejestracji audio-video zajęć praktykantów z dziećmi i omawianie ich ze specjalistą metodykiem (4,9% wskazań). Ponadto nauczyciele wskazywali na konieczność zmian w podejściu studentów do praktyk oraz zwiększenia liczby godzin metodycznych na uczelniach. Omawiane dane przedstawiono na rysunku nr 37.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 37. Czynniki, które mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk nauczycielskich w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.

N = 700

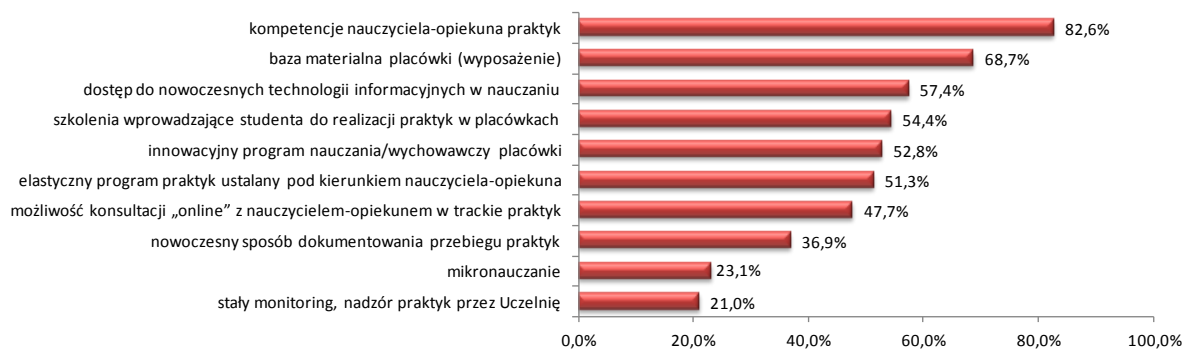
Studenci bazując na swoim doświadczeniu związanym z praktykami nauczycielskimi zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych elementów, które ich zdaniem mogą pozytywnie wpływać na jakość i efektywność praktyk. Najwięcej wskazań przypadło na zmianę kompetencji nauczyciela-opiekuna praktyk (82,6% wskazań) oraz na bazę materiałową placówki (68,7% odpowiedzi). Następnie studenci wskazywali na możliwość dostępu do nowoczesnych technologii informacyjnych w nauczaniu, szkolenia wprowadzające studenta do realizacji praktyk w placówkach, innowacyjny program nauczania i program wychowawczy placówki, elastyczny program praktyk ustalany pod kierunkiem nauczyciela-opiekuna praktyk oraz możliwość konsultacji on-line z nauczycielem w trakcie trwania praktyk. Ponad jedna trzecia osób wskazała, że pozytywnie na jakość praktyk pedagogicznych może wpłynąć nowoczesny sposób dokumentowania ich przebiegu. Mikronauczanie oraz stały monitoring i nadzór praktyk przez uczelnię wskazało odpowiednio 23,1% oraz 21% ankietowanych studentów. Dane przedstawiono na rysunku nr 38.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 38. Czynniki, które mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk nauczycielskich w opinii studentów biorących udział w badaniu.

N = 195

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podsumowanie

W badaniu udział wzięło 700 nauczycieli wychowania przedszkolnego oraz 195 studentów specjalności nauczycielskich. Dzielili się oni swoją wiedzą na temat aktualnie realizowanych modeli i programów praktyk pedagogicznych, wyrażali swoją opinię na ich temat oraz określali, w jakim zakresie wg nich należałoby zmienić program i sposób realizacji praktyk.

Przeważnie w ciągu roku szkolnego jeden nauczyciel przyjmuje na praktyki od 1 do 5 studentów. W momencie przyścia studenta na praktyki, nauczycielom przedstawiony zostaje program praktyk, a harmonogram ustalany jest przez nauczyciela-opiekuna indywidualnie ze studentem, zarówno pod względem liczby godzin, jak i częstotliwości jego wizyt na uczelni.

Studenci samodzielnie poszukują placówki, w której chcą odbyć praktyki. Przed przystąpieniem do ich realizacji student zapoznaje się z programem praktyk, przeważnie na podstawie otrzymanej instrukcji i dokumentacji. 79% studentów wskazuje, że otrzymuje ze strony placówki przyjmującej na praktykę harmonogram.

Większość studentów realizujących praktyki w przedszkolu wskazuje, że trwają one mniej niż 100 godzin i w przeważającej części mają charakter czynny. Średni czas realizacji praktyk czynnych wynosi około 52 godziny. Studenci na praktyki w przedszkolu przychodzą zazwyczaj przez 5 dni w tygodniu.

57% badanych nauczycieli wskazuje, że czynnikiem decydującym o organizacji czasu praktyk studenckich są wytyczne uczelni kierującej praktykanta do placówki. Przebieg praktyk w zdecydowanej większości przypadków zostaje udokumentowany. Najczęściej prowadzone są dzienniki praktyk, konspekty zajęć oraz opinie nauczyciela-opiekuna praktyki. Ponad 85% studentów na praktykach zapoznaje się z harmonogramem pracy placówki oraz z podstawą programową. Nauczyciele najczęściej udostępniają praktykantom programy nauczania oraz zabawki manualne (ponad trzy czwarte odpowiedzi). Tylko 27,7% studentów w trakcie praktyk w przedszkolu miało okazję skorzystać z nowych technologii nauczania, wśród których najczęściej wymieniano komputer oraz Internet i jego zasoby.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Studenci określali w jakich obszarach bezpośrednio współpracowali z nauczycielem-opiekunem praktyk. Największa współpraca miała miejsce na polu planowania zajęć prowadzonych samodzielnie przez studenta. 28,7% nauczycieli i 40% studentów wskazuje, że przebieg zajęć studenta na praktykach nie był monitorowany przez inne osoby. Większość respondentów wskazuje, że wiedza, kompetencje i umiejętności studentów będących na praktykach są sprawdzane, a oceny zazwyczaj dokonuje nauczyciel-opiekun praktyk na podstawie analizy dokumentacji praktyk oraz wywiadu indywidualnego.

Nauczyciele sugerowali, że praktyki powinny trwać dłużej, mieć charakter ciągły i być planowane przede wszystkim w okresie roku szkolnego. Nauczyciele bardzo wysoko oceniają umiejętności komunikacyjne studentów z dziećmi oraz umiejętność wykorzystania przez nich nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Praktykanci zazwyczaj pomagają nauczycielom w realizacji bieżących zadań dydaktyczno-wychowawczych. Praktyki pedagogiczne w głównej mierze pomagają studentom nabyć umiejętności w prowadzeniu zajęć, ich planowaniu, motywowaniu dzieci do pracy oraz umożliwiają im polepszenie sprawność językową w zakresie wiedzy przedmiotowej.

Realizację praktyk pedagogicznych najbardziej utrudnia brak przygotowania studentów do praktyk przez uczelnię. Dlatego właśnie nauczyciele wskazują, że aby polepszyć jakość praktyk pedagogicznych, konieczne jest wcześniejsze przygotowanie studentów do praktyk przez uczelnię. Studenci uważają, że na jakość praktyk pozytywnie może wpłynąć poprawa kompetencji nauczyciela-opiekuna praktyk oraz polepszenie bazy materiałowej placówki.

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis rysunków

Rysunek 1. Płeć nauczycieli biorących udział w badaniu.	5
Rysunek 2. Wielkość miejscowości w której nauczyciele biorący udział w badaniu nadzorują praktyki pedagogiczne.	5
Rysunek 3. Odsetek nauczycieli biorących udział w badaniu w poszczególnych województwach.	6
Rysunek 4. Charakter placówki w której pracują nauczyciele biorący udział w badaniu.	7
Rysunek 5. Tytuł zawodowy nauczycieli biorących udział w badaniu.	7
Rysunek 6. Staż zawodowy nauczycieli-opiekunów praktyk.	8
Rysunek 7. Płeć studentów biorących udział w badaniu.	9
Rysunek 8. Ośrodek naukowy w którym kształcą się studenci biorący udział w badaniu.	9
Rysunek 9. Tryb kształcenia studentów biorących udział w badaniu.	10
Rysunek 10. Wielkość miejscowości w których odbywają się/są nadzorowane praktyki pedagogiczne.	10
Rysunek 11. Typ placówki w której studenci biorący udział w badaniu odbywali praktyki pedagogiczne.	11
Rysunek 12. Średnia liczba studentów przyjmowana w ciągu roku na praktyki przez nauczycieli biorących udział w badaniu.	12
Rysunek 13. Sposób wyboru placówki do odbycia praktyk przez studentów biorących udział w badaniu.	13
Rysunek 14. Sposób zapoznania się z programem praktyk studenckich przez studentów biorących udział w badaniu.	13
Rysunek 15. Sposób zapoznania się z programem praktyk studenckich przez nauczycieli biorących udział w badaniu.	14
Rysunek 16. Ustalanie szczegółowego harmonogramu odbycia praktyk przez nauczycieli biorących udział w badaniu.	16
Rysunek 17. Długość realizacji praktyk pedagogicznych w przedszkolu przez studentów biorących udział w badaniu.	16
Rysunek 18. Charakter praktyk pedagogicznych w opinii badanych nauczycieli i studentów.	17
Rysunek 19. Częstotliwość wizyt w placówce, w której odbywały się praktyki wg. studentów biorących udział w badaniu.	18
Rysunek 20. Czynniki mające decydujący wpływ na organizację praktyk wg. nauczycieli biorących udział w badaniu.	19
Rysunek 21. Sposób dokumentacji przebiegu praktyk wg. nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.	19
Rysunek 22. Materiały i pomoce dydaktyczne udostępniane studentom wg. nauczycieli biorących udział w badaniu.	22

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rysunek 23. Nowe technologie nauczania z których studenci biorący udział w badaniu korzystali w trakcie realizacji praktyk pedagogicznych.....	23
Rysunek 24. Dodatkowe możliwości studenta w trakcie realizacji praktyk wg nauczycieli biorących udział w badaniu.	24
Rysunek 25. Możliwość konsultacji z innymi specjalistami w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.	25
Rysunek 26. Realizacja części godzin praktyk w innych placówkach w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.	26
Rysunek 27. Współpraca studenta z nauczycielem-opiekunem praktyk w poszczególnych obszarach w opinii studentów biorących udział w badaniu.	27
Rysunek 28. Monitorowanie przebiegu praktyk w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu... ..	28
Rysunek 29. Osoby sprawdzające wiedzę i kompetencje po zakończeniu realizacji praktyk w opinii studentów biorących udział w badaniu.....	29
Rysunek 30. Sposób sprawdzania wiedzy i kompetencji studentów po realizacji praktyk w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.	29
Rysunek 31. Zmiany które należałoby wprowadzić w organizacji czasu praktyk pedagogicznych w opinii badanych nauczycieli.	30
Rysunek 32. Ocena przygotowania studentów-praktykantów do realizacji samodzielnych zajęć wg nauczycieli biorących udział w badaniu.....	31
Rysunek 33. Wpływ studentów na realizację zadań dydaktyczno-wychowawczych w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.	32
Rysunek 34. Ocena programów praktyk nauczycielskich w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.	33
Rysunek 35. Czynniki utrudniające realizację praktyk pedagogicznych.	35
Rysunek 36. Ocena praktyk pedagogicznych w opinii studentów biorących udział w badaniu.....	35
Rysunek 37. Czynniki, które mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk nauczycielskich w opinii nauczycieli biorących udział w badaniu.	37
Rysunek 39. Czynniki, które mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk nauczycielskich w opinii studentów biorących udział w badaniu.	38

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis tabel

Tabela 1. Zapoznanie studenta z obszarami funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela.....	21
Tabela 2. Ocena stopnia w jakim praktyki pozwalają poszerzyć i nabyć wiedzę oraz umiejętności potrzebne w pracy nauczyciela w opinii nauczycieli i studentów biorących udział w badaniu.	33

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Aneks

Kwestionariusz ankiety dla nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego

Szanowni Państwo!

Nazywam się [*imię i nazwisko*] i reprezentuję firmę BioStat, która na zlecenie Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu prowadzi badanie mające na celu poprawę jakości realizacji praktyk pedagogicznych/nauczycielskich studentów ze specjalizacji Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna. Państwa opinia pozwoli nam dostarczyć cennych informacji. Ankieta jest w pełni anonimowa.

Z góry dziękujemy za poświęcony czas

1. Płeć:

- Kobieta
 Mężczyzna

2. Wielkość miejscowości w której Pan(i) pracuje:

- Wieś
 Miasto do 50 000 mieszkańców
 Miasto powyżej 50 000 mieszkańców

3. Województwo:.....

4. Miejsce pracy:

- Przedszkole
 Szkoła Podstawowa klasy I-III
 Inne [*koniec wywiadu*]

5. Typ placówki:

- Prywatny
 Publiczny

6. Tytuł zawodowy:

- Nauczyciel mianowany
 Nauczyciel dyplomowany
 Inny, jaki?.....

7. Staż zawodowy:

- Do 5 lat
 6-15 lat
 16-25 lat
 Powyżej 25 lat

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

8. Czy posiada Pan/i co najmniej 3-letnie doświadczenie w sprawowaniu opieki nad praktykami pedagogicznymi/nauczycielskimi?
- Tak
- Nie [koniec wywiadu]
9. Ilu średnio studentów w roku szkolnym przyjmuje Pan/i jako opiekun na praktyki nauczycielskie?
- Od 1 do 5
- Od 5 do 10
- Więcej niż 10
10. Kiedy i w jaki sposób zazwyczaj zapoznaje się Pan/i z programem praktyk studenckich?
- Przez uczelnię przed rozpoczęciem praktyk
- Przez studenta w momencie jego przyścia na praktyki
- Program ustalam sam(a) ze studentem w trakcie jego pierwszych zajęć
- W inny sposób, jaki?.....
11. Czy ustala Pan(i) ze studentem szczegółowy harmonogram odbycia praktyk w placówce?
- Tak, pod względem liczby godzin praktyk w tygodniu
- Tak, pod względem częstotliwości pobytu w placówce (np. liczby dni w tygodniu)
- Tak, zarówno pod względem liczby godzin oraz pod względem częstotliwości
- Nie ustalam szczegółowego harmonogramu ze studentem
12. Jaki charakter mają praktyki nauczycielskie w przeważającej części?
- Bierny (hospitacja, obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczyciela)
- Czynny (samodzielne prowadzenie zajęć)
13. Ile godzin zazwyczaj trwają praktyki czynne – samodzielne prowadzenie zajęć z dziećmi/uczniemi?
- Od 0% do 20% czasu realizacji praktyk
- Od 21% do 40% czasu realizacji praktyk
- Od 41% do 60% czasu realizacji praktyk
- Od 61% do 80% czasu realizacji praktyk
- Od 81% do 100% czasu realizacji praktyk
14. W jaki sposób przebieg praktyk jest dokumentowany przez praktykanta? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*
- Dziennik praktyk
- Arkusze hospitacji
- Pisemne opinie nauczyciela-opiekuna praktyki
- Konspekty zajęć
- Własne notatki i opracowania do zajęć
- Teczka praktyk (port folio)
- Opis przypadków pracy z dziećmi (Case Study)
- Rysunki lub inne prace dzieci
- W inny sposób, jaki?.....
- Nie wiem, trudno powiedzieć

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

15. **Jakie czynniki mają decydujący wpływ na organizację czasu praktyk studenckich?** *Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Moja dyspozycyjność, czas pracy
- Dyspozycyjność studenta
- Wewnętrzna organizacja roku szkolnego w placówce
- Wytyczne uczelni kierującej praktykanta do placówki
- Decyzje dyrektora szkoły/przedszkola
- Inne, jakie?.....

16. **Jakie Pana/i zdaniem powinna wyglądać organizacja czasu praktyk studenckich?**

	Tak	Nie
1. Należałoby skrócić okres trwania praktyk	☐	☐
2. Należałoby wydłużyć okres trwania praktyk	☐	☐
3. Godziny praktyk powinny być planowane przede wszystkim w okresie roku szkolnego	☐	☐
4. Godziny praktyk powinny być planowane przede wszystkim w okresie wakacji/ferii szkolnych	☐	☐
5. Praktyka powinna mieć charakter ciągły (student realizuje praktyki codziennie przez 3-4 tygodnie)	☐	☐
6. Praktyka powinna mieć charakter nieciągły (2 razy w tygodniu przez 3 m-ce)	☐	☐
7. Inna sugestia, jaka?	☐	☐

17. **Czy w trakcie realizacji praktyk pedagogicznych w Pana/i placówce student zapoznaje się z poniższymi obszarami funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela?**

	Tak	Nie
1. Administracja placówki (wizytacja działów administracji)	☐	☐
2. Rola dyrektora w organizacji pracy placówki	☐	☐
3. Harmonogram pracy placówki	☐	☐
4. Program wychowawczy placówki	☐	☐
5. Podstawa programowa - program nauczania placówki	☐	☐
6. Zasady planowania zajęć dla dzieci/uczniów	☐	☐
7. Metody kształcenia aktywizujące pracę dzieci/uczniów	☐	☐
8. System oceniania pracy dzieci/uczniów	☐	☐
9. Prowadzenie dokumentacji pracy wychowawczej z dziećmi	☐	☐
10. Organizacja zajęć grupowych z dziećmi/uczniami	☐	☐
11. Organizacja zajęć indywidualnych z dziećmi/uczniami	☐	☐
12. Praca z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	☐	☐
13. Działalność rady pedagogicznej	☐	☐
14. Działalność samorządu uczniowskiego	☐	☐
15. Organizacja zebrań rodziców	☐	☐
16. Specyfika pracy nauczyciela-wychowawcy	☐	☐
17. Specyfika pracy pedagoga szkolnego	☐	☐
18. Specyfika pracy psychologa szkolnego/dziecięcego	☐	☐
19. Baza środków dydaktycznych w placówce	☐	☐
20. Zasady funkcjonowania biblioteki szkolnej	☐	☐
21. Zasady funkcjonowania świetlicy szkolnej	☐	☐
22. Organizacja zajęć pozalekcyjnych (np. konkursy)	☐	☐

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Tak	Nie
23. Organizacja zajęć pozaszkolnych (np. wycieczki szkolne)	☐	☐

18. Jak ocenia Pan(i) przygotowanie studentów-praktykantów do realizacji samodzielnych zajęć? *Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 – brak przygotowania, a 5 – bardzo dobre przygotowanie*

	1	2	3	4	5
1. Wiedza przedmiotowa (związana z tematyką zajęć)	☐	☐	☐	☐	☐
2. Znajomość podstawy programowej – programu nauczania	☐	☐	☐	☐	☐
3. Projektowanie zajęć, sporządzanie konspektów	☐	☐	☐	☐	☐
4. Umiejętność wykorzystania nowoczesnych pomocy dydaktycznych	☐	☐	☐	☐	☐
5. Umiejętności komunikacyjne z dziećmi	☐	☐	☐	☐	☐
6. Stosowanie aktywnych metod kształcenia	☐	☐	☐	☐	☐
7. Odporność na stres w sytuacjach dydaktyczno-wychowawczych	☐	☐	☐	☐	☐
8. Umiejętność oceniania osiągnięć dzieci/uczniów	☐	☐	☐	☐	☐

19. Czy w trakcie realizacji praktyk nauczycielskich student miał możliwość *Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi:*

- Konsultacji z innymi nauczycielami przedmiotowymi/wychowawcami
- Prowadzenia zajęć w świetlicy szkolnej
- Prowadzenia zajęć w świetlicy środowiskowej
- Konsultacji z poradnią psychologiczno-pedagogiczną
- Innych konsultacji, z kim?.....
- Nie wiem, trudno powiedzieć

20. Z którymi specjalistami student miał możliwość odbycia konsultacji? *Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Psycholog szkolny
- Pedagog szkolny
- Logopeda
- Inny specjalista, jaki?.....
- Nie było takiej możliwości

21. Czy w ramach praktyk nauczycielskich student-praktykant miał możliwość zrealizowania części godzin praktyk w innej placówce współpracującej ze szkołą/przedszkolem? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- Świetlica środowiskowa
- Inna placówka, jaka?.....
- Nie było takiej możliwości

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

22. Z jakich materiałów i pomocy dydaktycznych szkoły praktykanci mają możliwość korzystać w trakcie prowadzenia samodzielnych zajęć z dziećmi/uczniami? *Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Podręczniki szkolne
- Programy nauczania
- Zabawki manualne
- Zabawki interaktywne
- Programy komputerowe do nauczania
- Komputer stacjonarny/przenośny
- Tablica interaktywna
- Rzutnik cyfrowy
- Zasoby internetowe
- Inne materiały i pomoce, jakie?.....
- Żadne z powyższych

23. Kto oprócz Pana/i monitorował/obserwował przebieg zajęć z dziećmi prowadzonych samodzielnie przez praktykanta? *Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Dyrektor placówki
- Inny nauczyciel/pracownik placówki
- Przedstawiciel uczelni (np. opiekun praktyk z ramienia uczelni)
- Inna osoba, jaka?.....
- Przebieg zajęć nie był monitorowany przez inne osoby

24. Jaki wpływ na realizację Pana/i bieżących zadań dydaktyczno-wychowawczych miał udział studentów-praktykantów w zajęciach z dziećmi?

- Studenci zazwyczaj pomagali w realizacji zadań
- Studenci zazwyczaj nie angażowali się w realizację zadań
- Studenci zazwyczaj utrudniali realizację zadań
- Inny wpływ, jaki?.....

25. Czy w Pana/i ocenie program praktyk nauczycielskich w placówkach oświatowych pozwala nabyć studentowi wiedzę oraz określone umiejętności potrzebne w pracy nauczyciela?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ani tak, ani nie
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć *[Ankieter: nie czytać tej odpowiedzi]*

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

26. W jakim stopniu realizacja praktyk pedagogicznych/nauczycielskich pozwala studentom nabyć wiedzę oraz określone umiejętności potrzebne w pracy nauczyciela? *Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 – w ogóle nie pozwala, a 5 – pozwala w bardzo dużym stopniu*

	1	2	3	4	5
1. Wiedza z zakresu administracji i organizacji pracy szkoły	☐	☐	☐	☐	☐
2. Wiedza z zakresu prawa oświatowego	☐	☐	☐	☐	☐
3. Wiedza o sposobach doskonalenia własnego warsztatu pracy nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
4. Wiedza o ścieżce awansu zawodowego nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
5. Umiejętność planowania zajęć	☐	☐	☐	☐	☐
6. Prowadzenie zajęć	☐	☐	☐	☐	☐
7. Sprawność językowa w zakresie wiedzy przedmiotowej (tematyki prowadzonych zajęć)	☐	☐	☐	☐	☐
8. Tworzenie zespołu klasowego/grupy przedszkolnej	☐	☐	☐	☐	☐
9. Prowadzenie dokumentacji pracy uczniów/dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
10. Sporządzanie ocen opisowych pracy dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
11. Motywowanie dzieci do pracy	☐	☐	☐	☐	☐
12. Rozwiązywanie konfliktów w klasie/grupie	☐	☐	☐	☐	☐
13. Współpraca z rodzicami	☐	☐	☐	☐	☐
14. Współpraca z innymi nauczycielami	☐	☐	☐	☐	☐
15. Diagnozowanie i praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	☐	☐	☐	☐	☐
16. Współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym	☐	☐	☐	☐	☐
17. Analizowanie własnej pracy i jej efektów	☐	☐	☐	☐	☐
18. Radzenie sobie ze stresem w sytuacjach szkolnych	☐	☐	☐	☐	☐
19. Etyka zawodu nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
20. Zarządzanie jakością pracy szkoły	☐	☐	☐	☐	☐

27. Czy w trakcie trwania lub po zakończeniu praktyk sprawdzał(a) Pan/i kompetencje, wiedzę i umiejętności studenta-praktykanta?

- Tak
 Nie (*proszę przejść do pytania nr 29*)

28. W jakiej formie sprawdzał(a) Pan/i kompetencje studenta? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Wywiad indywidualny
 Analiza dokumentacji praktyk
 Test kompetencyjny, ankieta ewaluacyjna
 Inna forma, jaka?.....

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

29. Co Pana/Pani zdaniem najbardziej utrudnia realizację studenckich praktyk pedagogicznych? *Proszę wskazać maksymalnie trzy elementy*

- organizacja pracy placówki, w której realizowana jest praktyka
- programy praktyk nieuwzględniające realiów pracy placówki
- brak nowoczesnych technologii nauczania w placówce
- brak przygotowania studentów do praktyk przez Uczelnie
- nadmierna biurokracja związana z dokumentacją praktyk
- brak lub niskie wynagrodzenie nauczycieli-opiekunów
- długość trwania praktyk
- zakres współpracy z Uczelnią praktykanta
- brak monitoringu praktyk studenckich przez Uczelnie
- nadmierne oczekiwania studentów
- brak zaangażowania studentów w realizację zadań programowych
- inny element – proszę wskazać jaki?

30. Proszę wskazać pięć najważniejszych elementów, które Pani/Pana zdaniem mogą pozytywnie wpływać na jakość realizacji praktyk studenckich:

- baza materialna placówki (wyposażenie)
- dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych w nauczaniu (programy komputerowe, tablice interaktywne, zasoby internetowe)
- kompetencje nauczyciela-opiekuna praktyk w placówce
- wynagrodzenie nauczyciela-opiekuna praktyk
- innowacyjny program nauczania / wychowawczy placówki
- wcześniejsze przygotowanie nauczyciela-opiekuna praktyk (szkolenia wprowadzające)
- wcześniejsze przygotowanie studenta do praktyk przez Uczelnię (szkolenia wprowadzające)
- program praktyk ustalany we współpracy z Uczelnią
- organizacja praktyk w trakcie trwania roku szkolnego
- nowoczesny sposób dokumentowania przebiegu praktyk (port folio, mini blogi, internetowe forum dyskusyjne)
- możliwość konsultacji „on-line” z praktykantem (poczta elektroniczna, internetowe forum dyskusyjne)
- mikronauczanie - rejestracja audio-video zajęć praktykantów z dziećmi i omawianie ich ze specjalistą metodykiem
- stały monitoring, nadzór praktyk studentów przez Uczelnię
- inny element – proszę wskazać jaki?

Dziękujemy za wzięcie udziału w badaniu

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kwestionariusz ankiety dla studentów specjalności nauczycielskich

Kod ankietera	Nr ankiety

Szanowni Państwo!

Nazywam się *[imię i nazwisko]* i reprezentuję firmę BioStat, która na zlecenie Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu prowadzi badanie mające na celu poprawę jakości realizacji praktyk pedagogicznych/nauczycielskich studentów ze specjalizacji Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna. Państwa opinia pozwoli nam dostarczyć cennych informacji. Ankieta jest w pełni anonimowa.

Z góry dziękujemy za poświęcony czas

1. Płeć:

- Kobieta
 Mężczyzna

2. Ośrodek naukowy:

- Warszawa
 Kraków
 Aglomeracja Śląska
 Lublin
 Poznań
 Wrocław
 Trójmiasto

3. Czy jest Pan/i studentem specjalności nauczycielskich w zakresie edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej?

- Tak, studia stacjonarne
 Tak, studia niestacjonarne
 Nie *[koniec wywiadu]*

4. Czy w roku akademickim 2011/2012 odbywa(ła) Pan(i) praktyki pedagogiczne/nauczycielskie w przedszkolu lub w klasach I-III szkoły podstawowej?

- Tak
 Nie *[koniec wywiadu]*

5. Wielkość miejscowości w której odbywa(ła) Pan(i) praktyki pedagogiczne/nauczycielskie:

- Wieś
 Miasto do 50 000 mieszkańców
 Miasto powyżej 50 000 mieszkańców

6. Gdzie odbywa(ła) Pan(i) praktyki pedagogiczne/nauczycielskie?

- W placówce wychowania przedszkolnego

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- W klasach I-III szkoły podstawowej
- W przedszkolu i szkole podstawowej
- W innej placówce (koniec wywiadu)

7. W jaki sposób dokonuje Pan(i) wyboru placówki w której odbywa praktykę pedagogiczną/nauczycielską?

- Samodzielnie szukam placówki
- Uczelnia dysponuje listą placówek, spośród których dokonuję wyboru
- Uczelnia kieruje mnie do konkretnej placówki

8. Czy przed przystąpieniem do praktyk został(a) Pan(i) zapoznana z programem praktyk nauczycielskich?

- Tak
- Nie (proszę przejść do pytania nr 10)

9. W jaki sposób został(a) Pan(i) zapoznana z programem, organizacją i dokumentacją praktyk? (możliwość wskazania kilku odpowiedzi)

- Na podstawie otrzymanej instrukcji/ dokumentacji
- Na spotkaniu z opiekunem praktyk z ramienia uczelni
- Na specjalnych zajęciach, szkoleniach wprowadzających
- Inna forma, jaka?.....

10. Czy przed rozpoczęciem praktyki otrzymał(a) Pan(i) ze strony placówki przyjmującej na praktykę harmonogram odbywania praktyk w placówce (np. terminy, ustaloną liczbę godzin w tygodniu, częstotliwość pobytu w placówce)?

- Tak
- Nie

11. Ile godzin trwały Pana/i praktyki pedagogiczne/nauczycielskie?

	Mniej niż 50 godzin	51 do 100 godzin	101-150 godzin	Powyżej 150 godzin
Przedszkole	☐	☐	☐	☐
Szkoła podstawowa	☐	☐	☐	☐

12. Pana/i praktyki nauczycielskie miały w przeważającej części charakter:

- Bierny (hospitacja, obserwacja zajęć prowadzonych przez nauczyciela)
- Czynny (samodzielne prowadzenie zajęć)

13. Ile godzin trwały praktyki czynne – samodzielne prowadzenie zajęć z dziećmi/uczniemi?
.....

14. Ile razy w tygodniu w okresie realizacji praktyk nauczycielskich był(a) Pan(i) obecna w przedszkolu/szkole?

- Jeden dzień w tygodniu
- Dwa dni w tygodniu
- Trzy dni w tygodniu
- Cztery dni w tygodniu
- Pięć dni w tygodniu
- Trudno określić (praktyki odbywały się nieregularnie)

15. W jaki sposób przebieg Pana/i praktyk został udokumentowany? Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi

- Dziennik praktyk
- Arkusze hospitacji

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Pisemne opinie nauczyciela-opiekuna praktyki
- Konspekty zajęć
- Własne notatki i opracowania do zajęć
- Teczka praktyk (port folio)
- Opis przypadków pracy z dziećmi (Case Study)
- Rysunki lub inne prace dzieci
- Inny, jaki?.....

16. Czy w trakcie realizacji praktyk został(a) Pan(i) zapoznany/a z poniższymi obszarami funkcjonowania placówki i pracy nauczyciela?

	Tak	Nie
24. Administracja placówki (wizytacja działów administracji)	☐	☐
25. Rola dyrektora w organizacji pracy placówki	☐	☐
26. Harmonogram pracy placówki	☐	☐
27. Program wychowawczy placówki	☐	☐
28. Podstawa programowa – program nauczania placówki	☐	☐
29. Zasady planowania zajęć dla dzieci/uczniów	☐	☐
30. Metody kształcenia aktywizujące pracę dzieci/uczniów	☐	☐
31. System oceniania pracy dzieci/uczniów	☐	☐
32. Prowadzenie dokumentacji pracy wychowawczej z dziećmi	☐	☐
33. Organizacja zajęć grupowych z dziećmi/uczniami	☐	☐
34. Organizacja zajęć indywidualnych z dziećmi/uczniami	☐	☐
35. Praca z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	☐	☐
36. Działalność rady pedagogicznej	☐	☐
37. Działalność samorządu uczniowskiego	☐	☐
38. Organizacja zebrań rodziców	☐	☐
39. Specyfika pracy nauczyciela-wychowawcy	☐	☐
40. Specyfika pracy pedagoga szkolnego	☐	☐
41. Specyfika pracy psychologa szkolnego/dziecięcego	☐	☐
42. Baza środków dydaktycznych w placówce	☐	☐
43. Zasady funkcjonowania biblioteki szkolnej	☐	☐
44. Zasady funkcjonowania świetlicy szkolnej	☐	☐
45. Organizacja zajęć pozalekcyjnych (np. konkursy)	☐	☐
46. Organizacja zajęć pozaszkolnych (np. wycieczki szkolne)	☐	☐

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

17. Które z nowych technologii nauczania miał(a) Pan(i) możliwość wykorzystać w trakcie prowadzenia samodzielnych zajęć z dziećmi/uczniami? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Komputer stacjonarny/przenośny
- Rzutnik cyfrowy
- Programy komputerowe do nauczania
- Tablica interaktywna
- Internet, zasoby internetowe
- Inne materiały i pomoce, jakie?.....
- Nie było takiej możliwości

18. Z jakimi specjalistami miał(a) Pan(i) możliwość konsultacji w trakcie praktyk nauczycielskich? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Psycholog szkolny
- Pedagog szkolny
- Logopeda
- Inny specjalista, jaki?.....
- Nie było takiej możliwości

19. Czy w ramach praktyk nauczycielskich miał(a) Pan(i) możliwość zrealizowania części godzin praktyk w innej placówce współpracującej ze szkołą/przedszkolem w której odbywał(a) Pan(i) praktykę? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- Świetlica środowiskowa
- Inna placówka, jaka?.....
- Nie było takiej możliwości

20. Czy praktyki nauczycielskie spełniły Pana/i oczekiwania?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ani tak, ani nie
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

21. W których obszarach miał(a) Pan(i) możliwość bezpośredniej współpracy z nauczycielem-opiekunem praktyk w trakcie trwania praktyki w placówce?

	Tak	Nie
1. Organizacja praktyk w placówce (harmonogram)	☐	☐
2. Zapoznanie się z dokumentacją pracy placówki	☐	☐
3. Konsultacje merytoryczne w zakresie podstawy programowej placówki	☐	☐
4. Konsultacje metodyczne w zakresie metod realizacji podstawy programowej	☐	☐
5. Analiza pracy nauczyciela-wychowawcy	☐	☐
6. Analiza pracy dzieci na zajęciach/uczniów na lekcji	☐	☐
7. Diagnozowanie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	☐	☐
8. Diagnozowanie problemów wychowawczych uczniów	☐	☐
9. Sporządzanie konspektów zajęć	☐	☐
10. Planowanie zajęć prowadzonych samodzielnie przez Pana/ią	☐	☐
11. Omawianie zajęć bezpośrednio po ich przeprowadzeniu przez Pana/ią	☐	☐
12. Analiza Pana/i mocnych i słabych stron w pracy z dziećmi/uczniami	☐	☐

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Tak	Nie
13. Rozwiązywanie Pana/i indywidualnych problemów w pracy z dziećmi/uczniemi	☐	☐
14. Organizacja czasu wolnego dzieci (np. podczas przerw, spacerów itp.)	☐	☐

22. Czy przebieg zajęć prowadzonych przez Pana/ią samodzielnie był monitorowany (obserwowany) przez inne osoby niż nauczyciel-opiekun praktyk? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Dyrektor placówki (przedszkola, szkoły)
- Inny nauczyciel (pracownik placówki)
- Przedstawiciel Uczelni (np. opiekun praktyk z ramienia uczelni)
- Inna osoba, jaka?.....
- Przebieg zajęć nie były monitorowane przez inne osoby

23. W jakim stopniu realizacja praktyk pedagogicznych/nauczycielskich pozwoliła Panu/i poszerzyć, nabyć wiedzę oraz określone umiejętności potrzebne w pracy nauczyciela? *Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 – w ogóle nie pozwoliła, a 5 – pozwoliła w bardzo dużym stopniu*

	1	2	3	4	5
9. Wiedza z zakresu administracji i organizacji pracy szkoły	☐	☐	☐	☐	☐
10. Wiedza z zakresu prawa oświatowego	☐	☐	☐	☐	☐
11. Wiedza o sposobach doskonalenia własnego warsztatu pracy nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
12. Wiedza o ścieżce awansu zawodowego nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
13. Umiejętność planowania zajęć	☐	☐	☐	☐	☐
14. Prowadzenie zajęć	☐	☐	☐	☐	☐
15. Sprawność językowa w zakresie wiedzy przedmiotowej (tematyki prowadzonych zajęć)	☐	☐	☐	☐	☐
16. Tworzenie zespołu klasowego/grupy przedszkolnej	☐	☐	☐	☐	☐
17. Prowadzenie dokumentacji pracy uczniów/dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
18. Sporządzanie ocen opisowych pracy dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
19. Motywowanie dzieci do pracy	☐	☐	☐	☐	☐
20. Rozwiązywanie konfliktów w klasie/grupie	☐	☐	☐	☐	☐
21. Współpraca z rodzicami	☐	☐	☐	☐	☐
22. Współpraca z innymi nauczycielami	☐	☐	☐	☐	☐
23. Diagnozowanie i praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	☐	☐	☐	☐	☐
24. Współpraca z pedagogiem/psychologiem szkolnym	☐	☐	☐	☐	☐
25. Analizowanie własnej pracy i jej efektów	☐	☐	☐	☐	☐
26. Radzenie sobie ze stresem w sytuacjach szkolnych	☐	☐	☐	☐	☐
27. Etyka zawodu nauczyciela	☐	☐	☐	☐	☐
28. Zarządzanie jakością pracy szkoły	☐	☐	☐	☐	☐

24. Czy w trakcie trwania lub po zakończeniu praktyki nabyte przez Pana/ią kompetencje były poddawane ocenie, sprawdzane w jakiś sposób?

- Tak
- Nie (*proszę przejść do pytania nr 27*)

25. Kto sprawdzał/ocenił Pana/i wiedzę i kompetencje nabyte w wyniku realizacji praktyk? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*

- Nauczyciel-opiekun praktyk
- Inny nauczyciel – pracownik placówki, w które odbyły się praktyki

Projekt „Nowe modele praktyk pedagogicznych dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela wychowania przedszkolnego i wczesnoszkolnego”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Przedstawiciel Uczelni (np. opiekun, wyznaczony nauczyciel akademicki)
- Inna osoba, jaka?.....
26. W jakiej formie nabyte przez Pana/ią kompetencje, wiedza i umiejętności były oceniane/sprawdzane? *Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi*
- Wywiad indywidualny
- Analiza dokumentacji praktyk
- Test kompetencyjny, ankieta pisemna
- Inna forma, jaka?.....
27. Biorąc pod uwagę Pana/i doświadczenie związane z praktykami nauczycielskimi proszę wskazać najważniejsze elementy, które Pana/i zdaniem mogą pozytywnie wpływać na jakość i efektywność praktyk? *Proszę wskazać pięć odpowiedzi*
- baza materialna placówki (wyposażenie)
- dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych w nauczaniu (programy komputerowe, tablice interaktywne, zasoby internetowe)
- innowacyjny program nauczania/ wychowawczy placówki
- kompetencje nauczyciela-opiekuna praktyk
- szkolenia wprowadzające studenta do realizacji praktyk w placówkach
- elastyczny program praktyk ustalany pod kierunkiem nauczyciela-opiekuna
- nowoczesny sposób dokumentowania przebiegu praktyk (mini blogi, internetowe forum dyskusyjne)
- możliwość konsultacji „online” z nauczycielem-opiekunem w trakcie praktyk (poczta elektroniczna, komunikatory, internetowe forum dyskusyjne)
- mikronauczanie - rejestracja audio-video zajęć prowadzonych z dziećmi i omawianie ich ze specjalistą metodykiem
- stały monitoring, nadzór praktyk przez Uczelnię
- inny element , jaki?.....

Dziękujemy za wzięcie udziału w badaniu